

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	50462 Право/ Правознавство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	50462
Назва ОП	Право/ Правознавство
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дробуш Ірина Вікторівна, Карнаух Богдан Петрович, Гуменюк Аліна Сергіївна, Коломоєць Тетяна Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	07.03.2023 р. – 09.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/081/2022-2023/50462-law.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/081/2022-2023/50462-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП є актуальною, враховує інтереси різних груп стейкхолдерів, тенденції розвитку праці, спеціальності, галузевого контексту. Вона узгоджується із Стратегічним плану розвитку ЗВО, відповідає вимогам Стандарту вищої освіти, предметній області, дозволяє формувати ІОТ. Освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему, у сукупності із формами та методами навчання (викладання) дозволяють досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання. Доступ до ОП є вільним, прозорим, конкурсним. Освітній процес студентоцентризований, відповідає принципам академічної свободи. У ЗВО впроваджені стандарти академічної доброчесності, розроблені й цілеспрямовано втілюються в життя процедури внутрішнього забезпечення якості освіти. Інтернаціоналізація освітнього процесу досягається через високі показники академічної мобільності студентів, діяльність центрів із вивчення іноземного права. До організації та реалізації освітнього процесу системно залучені роботодавці, професіонали-правники, а також конкурентноспроможний склад НПП, із конкурсною процедурою його допуску, дієвим стимулюванням. Учасники освітнього процесу мають доступ до сучасних мат.-тех. ресурсів, безпечного, відкритого, інклюзивного освіт. середовища, необхідного для навчання, викладання та наукової діяльності в межах ОП. ЕГ також відзначає, що гарант ОП, керівництво ЗВО, НПП в період дії правового режиму воєнного стану створили всі необхідні умови для формування успішної практики системного використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання, зокрема засобів дистанційної синхронної та асинхронної комунікації: Google Meet, Google Classroom (з використанням акаунтів корпоративної пошти Університету@knu.ua), Moodle, Zoom, MS Teams та ін. Окрім того ЕГ відзначає, що як у ЗВО в цілому, так і на ОП зокрема НПП, здобувачі, роботодавці, випускники активно залучені до волонтерської діяльності як в Україні, так і за її межами (збір гуманітарної допомоги, просвітницька діяльність, консультування з правових питань вимушено переміщених осіб, учасників бойових дій, інших категорій громадян). Експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм. Виявлені недоліки не є критичними та не перешкоджають здійсненню якісної освітньої діяльності. Крім того, члени експертної групи особисто переконалися в тому, що гарант ОП, група забезпечення та адміністрація ЗВО налаштовані на забезпечення якості освітньої діяльності, цілком усвідомлюють наявні недоліки, працюють над їх усуненням, розуміють зміст і характер заходів, яких необхідно вжити.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП відзначається низкою позитивних (проте незразкових) практик, які детально висвітлені ЕГ в рамках аналізу кожного критерію. На думку ЕГ, особливого відзначення заслуговують: 1) інтернаціоналізація освітнього процесу, що досягається через відносно високі показники академічної мобільності студентів, запрошення до викладання іноземних професорів, діяльність центрів із вивчення іноземного права; 2) викладання ОК значною мірою будується на фундаментальних та прикладних наукових доробках НПП; 3) активне залучення ЗВО до реалізації ОП професіоналів-практиків, експертів у сфері права, представників роботодавців; системна співпраця із роботодавцями, в т.ч. й випускниками-роботодавцями, залучення їх до проходження практики здобувачів та їх працевлаштування; 4) конкурентноспроможний склад НПП, систематичне підвищення їх кваліфікації, значний досвід закордонних стажувань в університетах Європи, що позитивно позначається на якості їх наукової та викладацької діяльності; дієва система стимулювання ЗВО розвитку викладацької майстерності, орієнтованої на високі професійні досягнення НПП; 5) в період дії правового режиму воєнного стану сформувано успішну практику системного використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання, зокрема засобів дистанційної синхронної та асинхронної комунікації; 6) потужна й розвинена матеріально-технічна база (навчальні аудиторії, зали судових засідань та вченої ради, освітні центри, які обладнані сучасною технікою, криміналістична лабораторія, бібліотека, укриття тощо), що дозволяє досягти визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання, активне залучення роботодавців, в т.ч. й випускників-роботодавців до її оновлення та модернізації. Активним є залучення НПП, здобувачів, роботодавців, випускників до волонтерської діяльності у всьому її розмаїтті.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ОП відзначається наявністю низки слабких сторін, які детально висвітлені ЕГ в рамках аналізу кожного критерію. На думку ЕГ, особливого відзначення заслуговують: 1) низька поінформованість здобувачів заочної форми здобуття ВО про навчання за програмами академічної мобільності, а також про участь у заходах, результати яких можуть зараховувати як результати, що отримані ними у неформальній освіті, відсутність практики такого зарахування. ЕГ рекомендує гаранту ОП, керівництву ЗВО активізувати роботу у цьому напрямі, впровадивши в освітній процес відповідну процедуру, а НПП - популяризувати можливості отримання таких знань серед здобувачів; 2) відсутність єдиного інституційно забезпеченого віртуального освітнього середовища й автоматизованої системи управління освітнім процесом, що в сучасних умовах навчання у віддаленому (дистанційному) режимі може слугувати передумовою для звуження можливостей здобувачів, в т.ч. й технічно обумовлених. ЕГ рекомендує директору НПП розглянути питання впровадження такого середовища й системи управління; навчально-методичному відділу рекомендовано розглянути можливість запозичення позитивного досвіду провідних вітчизняних та зарубіжних правничих освітніх шкіл, в т.ч. й ЗВО-партнерів (безперечно, із збереженням автономії ЗВО) щодо впровадження силабусів ОК, із одночасним усуненням неточності, наявних у робочих програмах. 3) неузгодженість обраних НПП

контрольних заходів й ПРН з фахових ОК прикладного змісту, які перевіряються, зокрема щодо доречності теоретично зорієнтованих іспитів з прикладних галузевих дисциплін. НПП рекомендовано усунути двозначності в РП щодо підсумкових форм контролю за ОК. Гарантові рекомендовано визначитися із ПРН, які перевіряються під час підсумкової атестації, та узгодити її формат із відповідними ПРН; 4) Наповнення сайту ННП є неповним для своєчасного отримання здобувачами необхідної інформації й підтримки, в наявності неактуальна інформація. ЕГ рекомендує гаранту та особам, відповідальним за наповнення веб-сайту, своєчасно розмішувати у відповідних розділах ресурсу коректну й достовірну інформацію, необхідну для здійснення освітньої діяльності за ОП. 5) недостатня поінформованість здобувачів про процедуру й правила вирішення конфліктних ситуацій, ЕГ рекомендує гаранту ОП посилити роз'яснювальну роботу. Неврахування зауважень попередніх акредитацій щодо наповнення веб-сайту інформацією про розміщення для обговорення проєкту ОП перед її затвердженням, ЕГ рекомендує гаранту ОП, директору ННП врахувати такі зауваження, як такі, що стосуються усунення недоліків інституційного характеру; 6) на час роботи ЕГ на сайті ЗВО відсутня інформація про доступність проєкту ОП для отримання зауважень, пропозицій. ЕГ рекомендує гаранту дотримуватись відповідного імперативу. Інформація про зміст окремих ОК відсутня, а наявні РП були оприлюднені після початку 2022/2023 н.р., хоча затверджувалися у серпні – вересні 2022 р. ЕГ рекомендує гаранту чітко дотримуватись вимог щодо оприлюднення такої інформації.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП – «надання освіти в сфері права для здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності», охоплює основні напрямки формування здобувача як конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринку праці, висококваліфікованого фахівця для потреб органів публічної влади, призначеного сектора, освіти, науки, бізнесу, спрямовує здобувача на безперервний особистий розвиток. У такому формулюванні відображено специфіку практичної області ОП. ЕГ констатує, що формування мети ОП є чітким, однозначним. Вона узгоджується із Статутом (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>), Стратегічним планом розвитку ЗВО на 2018/25 р.р. (нова редакція). Основною метою ЗВО визначено «забезпечення фундаментальної підготовки фахівців, які мають визначати темпи і рівень науково-технічного, економічного, соціально-культурного прогресу, формування інтелектуального потенціалу нації, всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства». Стратегічні завдання, сформовані у зазначених документах, узгоджуються із загальною політикою МОН, а також із потребами наукової та освітньої спільноти, роботодавців, здобувачів. Зазначене було підтверджено під час зустрічі із НПП, здобувачами, роботодавцями, керівництвом. ЕГ констатує, що визначення основного фокусу ОП сформульовано із урахуванням пропозицій стейкхолдерів, випускників, наявних кадрових ресурсів, запитів здобувачів, потреб ринку праці у сфері права, пріоритетів розвитку вітчизняної правничої освіти та її інтеграції у світовий фаховий освітній простір, а також стратегічних напрямків розвитку правничої діяльності (її мультитиппрактичноорієнтованості) в цілому. Унікальність ОП також забезпечується тим, що викладання ОК забезпечується НПП, які є визнаними в Україні та світі фахівцями з права (Н. Мельничук, Ю.Цветкова, О. Лютюк, Н. Задирака тощо), експертами галузі (Ю.Гришина, О.Первомайський, В. Смокович тощо), а також тісною цільовою співпрацею із ВРУ, ВС, КСУ, МОН, Офісом Генерального прокурора України, НАПРН України, провідними юридичними фірмами тощо, із провідними зарубіжними університетами, в т.ч. й щодо активного залучення їх представників до освітнього процесу, підсумкової атестації, вдосконалення, рецензування ОП, участі у комунікативних заходах, проведення спільних досліджень, підготовки навчальних джерел тощо, що й було підтверджено під час візиту ЕГ.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

В результаті аналізу документів, спілкування з фокус-групами було підтверджено, що до визначення цілей, ПРН залучилися різні групи стейкхолдерів (академічна спільнота, здобувачі, потенційні роботодавці, НПП тощо). Було встановлено, що цілі й ПРН визначалися з урахуванням потреб зацікавлених сторін, що відображено в ОП. Під час візиту підтвердилася інформація про залучення до обговорення проєкту здобувачів (Горягіна А., Миколенко В., Дмитришина О. та ін.), випускників (Павлюков І., Ярош Я. та ін.), НПП (Дешко Л., Дідич Т., Стрижевська А., Кодинець А. та ін.), роботодавців (Орлан А., Почепцов Ю., Тихонович О. та ін.), академічної спільноти (Гриняк А.), під час комунікативних заходів (протоколи кафедр, ННП, студентського самоврядування надано), результати

обговорень враховано в ОП (на запит ЕГ надано таблицю пропозицій та їх урахування), що свідчить про зв'язок між ЗВО та стейкхолдерами. Всі рецензенти ОП здійснюють професійну діяльність у галузі права (хоча деякі рецензії без дати, містять лише констатуючу частину, проте під час зустрічі з ЕГ вони підтвердили, які саме пропозиції були ними сформульовані й їх урахування ЗВО). Представники академічної спільноти, НПП, здобувачі, випускники, роботодавці (й підтвердили свою зацікавленість на майбутнє) долучалися до обговорення цілей, ПРН ОП під час різних заходів (Гриняк А., Орлан А., Безкоровайна А. та ін.). Під час візиту зовнішні стейкхолдери вказали, які саме рекомендації формували (кредити для практики, ВК, ПРН). НПП та здобувачі також підтвердили, що залучалися для перегляду ОП, вдосконалення (Діхтєвський П., Ахтирська Н., Ярош Я. та ін.) і їх пропозиції були враховані (ВК, їх обсяг, курсові роботи), що підтверджується відомостями у протоколах засідань кафедр, студ. самоврядування, Вченої ради ННПП. На підставі викладеного ЕГ зазначає, що визначення цілей, ПРН відбувалося із урахуванням потреб та пропозицій всіх зацікавлених сторін. ЕГ рекомендує гаранту, з урахуванням дійсно активного залучення до процедури вдосконалення ОП здобувачів та випускників ОП, відобразити у тексті ОП факт включення до складу робочої групи цієї ОП зазначених стейкхолдерів в якості членів такої групи.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Підтвердженням врахування потреб ринку праці на ОП є регулярні процедури обговорення ОП зі стейкхолдерами про забезпечення підготовки фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності. Це було підтверджено під час зустрічей із гарантом, роботодавцями, відкритої зустрічі. Гарантом ОП було надано ЕГ інформацію про договори про співпрацю (з органами публічної влади, адвокатськими об'єднаннями, юридичними фірмами, вітчизняними та зарубіжними ЗВО тощо). У ВСО зазначено і під час візиту було зосереджено увагу на особливостях ОП, що передбачає ґрунтовну підготовку фахівців для правничої діяльності, із акцентом на можливість задоволення потреби у відповідних кадрах для різних органів публічної влади, для приватного сектора, реалізації та захисту інтересів держави та її резидентів в Україні та за кордоном, в т.ч. й в окремих сферах правничої діяльності, в різних регіонах держави. На зустрічі із роботодавцями (Орлан А., Безкоровайна А., Почепцов Ю.) було зазначено про запити у правотворенні, правозастосуванні на фахівців нового наукового рівня мислення, які володіють інноваційними підходами роботи, компетентностями щодо критеріїв узагальненості, переосмислення, оцінки та вирішення стандартних і нестандартних правових ситуацій. ЗВО продемонстрував, що робоча група (ОП 2022) врахувала тенденції ринку праці при формуванні цілей, ПРН. ОП має такі цілі, що дозволяють випускникам бути конкурентами на ринку праці (це підтвердили роботодавці). Так, з урахуванням потреб ринку праці сформовано ЗК 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 тощо, ПРН 1,2,3,4,8,9,10,11,13,14,17,20,21,22 тощо. Тенденції ринку спеціальності враховані у проєктуванні ОП й передбачено в інформаційних джерелах. Так, визначено ФК 1-16, ПРН 2,4,8,10,13,14,15 тощо. У ВСО було враховано при вдосконаленні ОП досвід вітчизняних та зарубіжних ЗВО. На запит ЕГ гарантом було надано інформацію у систематизованому вигляді, із зазначенням, який саме досвід було враховано, обсяг, обґрунтування. У ЗВО здійснюється моніторинг працевлаштування випускників по кожній ОП, ЕГ переконалася у цьому на підставі відомостей, наданих керівником окремого спеціалізованого структурного підрозділу ЗВО. Окрім того, було з'ясовано, що ЗВО активно сприяє працевлаштуванню як здобувачів під час їх навчання на ОП (поєднання навчання і роботи), так і випускників ОП, використовуючи всі наявні у ЗВО ресурси.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ підтверджує, що ОП підготовлено з урахуванням Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, затвердженого та введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644. Аналіз ПРН (22), які корелюють із ЗК (15) та ФК (16), дозволяє встановити наступне. Досягнення ПРН забезпечується 32 (в т.ч. курсова робота) ОК (180 кредитів ЄКТС) та 16 ВК (вибір блоками, вибір одного предмета з переліку, вибір трьох предметів з переліку, 60 кредитів ЄКТС), має місце комплексний підхід, за яким досягнення ПРН забезпечується кількома ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

За результатом акредитаційної експертизи, ЕГ дійшла висновку, що позитивними практиками, у контексті критерію 1, є те, що ОП відповідає Статуту, Стратегічному плану розвитку ЗВО на 2018/25 р.р. (нова редакція), політиці держави щодо розвитку правничої освіти в Україні, відображає специфіку предметної області, спрямовує здобувача на безпосередній особистісний розвиток. ОП має сформульовану мету, яка узгоджується із Статутом, Стратегічним планом розвитку ЗВО на 2018/25 р.р. (нова редакція), узгоджується із стратегічними документами розвитку МОН України. ОП підготовлена із урахуванням Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань 08 Право. До визначення цілей та ПРН активно долучаються різні групи стейкхолдерів – здобувачі, випускники, НПП, роботодавці, академічна спільнота під час комунікативних заходів, засідань кафедр, Вченої ради, НТСА, надання відгуків-рецензій тощо. При визначенні цілей ОП враховувалися тенденції розвитку ринку праці, спеціальності, галузевого контексту. Проте, ЕГ зазначає, що виявлені на ОП позитивні практики за цим критерієм є свідченням дотримання ЗВО встановлених чинним законодавством вимог, й вважати їх такими, що є зразковими, неможна.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ЕГ рекомендує гаранту, з урахуванням дійсно активного залучення до процедури вдосконалення ОП здобувачів та випускників ОП, відобразити у тексті ОП факт включення до складу робочої групи цієї ОП зазначених стейкхолдерів в якості членів такої групи.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ зробила висновок про наявність позитивних практик, а також про відсутність критичних недоліків за критерієм 1. Цілі ОП корелюють із місією, Стратегічним планом розвитку ЗВО на 2018/25 р.р. (нова редакція), Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право. При проектуванні та вдосконаленні змісту ОП були враховані інтереси, запити та потреби різних стейкхолдерів, сучасні тенденції ринку праці, спеціальності, галузевого контексту. Зазначені аргументи свідчать про відсутність зразкових практик цієї ОП, водночас і про відсутність на ОП критичних недоліків за цим критерієм. ОП відповідає критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Розробка ОП базується на підставі кількох локальних актів, які надані ЗВО (Положення про організацію освітнього процесу (друга редакція), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, накази ректора від 11.08.2017 № 729-32, від 05.07.2019 № 595-32, від 05.03.2018 № 158-32, від 08.07.2019 № 601-32), а також Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, затвердженого та введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644. Обсяг ОП та окремих ОК у кредитах ЄКТС відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня ВО. Так, зокрема, згідно з ч. 4 ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту», «бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС». Обсяг ОП та окремих ОК у кредитах ЄКТС відповідає вимогам Стандарту (п. IV). Нормативний строк підготовки здобувачів ОП у ЗВО становить 5 років. Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС. Обсяг обов'язкових компонентів ОП дорівнює 180 кредитів ЄКТС, а вибіркових - 60 кредитів ЄКТС, що відповідає п. IV Стандарту. На проходження практики передбачено 15 кредитів ЄКТС, що також відповідає п. IV Стандарту. Досягнення зазначеного обсягу кредитів ЄКТС забезпечується за рахунок 32 ОК, в т.ч. й курсової роботи, також 16 ВК. ЕГ констатує, що ВК включають: а) переліки ВК – вибір предмету з переліку (ВБ 1.1, ВБ 2.1, ВБ 3.1, ВБ4.1, ВБ 5.1, ВБ 6.1, ВБ 7.1), б) переліки ВК – вибір двох предметів з переліку (ВБ 8.1, ВБ 8.2), в) переліки ВК – вибір трьох предметів з переліку (ВБ 9.1, ВБ 9.2, ВБ 9.3), г) вибір блоками (ВБ10.1, ВБ10.2, ВБ10.3, ВБ10.4). ЕГ зазначає, що, хоча ЗВО пропонує «блоковий» підхід ВК, однак він є досить широким, дозволяє врахувати запити здобувачів щодо майбутньої професійної діяльності, побажання роботодавців стосовно потреб ринку правничої праці (що було підтверджено під час зустрічей) й водночас досягти закріплених у Стандартах ПРН. Наявність ВК відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту» («особи мають право на ... вибір ОК... в обсязі, що становить не менше 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС»). ЕГ зазначає, що обсяг в цілому ОП та ОК відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених

цілей та програмних результатів навчання.

ОП має чітку структуру, ОК відображені у таблиці «Матриця відповідності ПРН ОК ОП», що в цілому забезпечує досягнення ПРН. Аналіз Матриці відповідності засвідчує, що майже кожен ПРН формується через ЗК та СК. ОП включає ЗК та СК, які досягаються за допомогою системи обов'язкових ОК та підсилюються ВК. ОП структурована за роками та семестрами навчання. Реалізація ОП розрахована на 10 семестрів, ОК 13 «Практика в сфері права» передбачено у 4,6,8 семестрах (180 годин, 6 кредитів), а ОК 14 «Практика або в судах або в системі прокуратури або адвокатури» - 9 та 10 семестрах (270 годин, 9 кредитів ЄКТС), а ОК 32 «Курсова робота» - 2,4,6 семестрах (90 годин, 3 кредити ЄКТС). ОП структурована і змістовно. В ОП включено структурно-логічну схему, яка свідчить, що ОК складають логічну взаємопов'язану систему. ОК ОП поділені на обов'язкові, які вивчаються у 1-10 семестрах, та вибіркові (вибір блоками, вибір з переліків по одному-два-три предмета), які вивчаються у 3-10 семестрах. Перелік ОК в ОП та навчальних планах співпадають. ЕГ пересвідчилася під час візиту, зокрема ознайомлення із документами щодо організації освітнього процесу та поточної звітності (здобувачів Ярова Д., НПП Дідик Т.), спілкування із здобувачами та НПП, що зміст наданих документів відповідає ОП та навчальному плану, затвердженому на відповідний період. Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, роботодавцями підтверджено, що обрані структура і зміст (у контексті послідовності їх виконання) дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, в т.ч. й тих, що корелюють із предметними компетентностями. Так, наприклад, ЗК 2 відповідає ПРН 1, СК 4 відповідає ПРН 2, СК 15 відповідає ПРН 2.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ констатує, що аналіз освітніх компонентів ОП та структурно-логічної схеми підтвердив, що зміст ОП у повній мірі відповідає предметній області спеціальності 081 Право, вимогам Стандарту ВО (п.ІІ). ОП спрямована на набуття здобувачами здатності розв'язувати складні фахові задачі у сфері права, із розумінням природи і змісту основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин, що у повній мірі узгоджується із положеннями Стандарту ВО. ОП зорієнтована на розвиток та формування у здобувачів визначених загальних та фахових компетентностей, досягнення ПРН, засвоєння практичних знань, умінь, навичок. Аналіз ОП, навчального плану та структурно-логічної схеми дозволяють ЕГ зробити висновок про те, що ОК, ПРН, теоретичний зміст, що охоплює знання про основи поведінки індивідів і соціальних груп, про формування права, його тлумачення й застосування; правові цінності, принципи, природу та зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії; методи, методики та технології викладання і навчання, інструменти та обладнання, яке використовується для реалізації ОП, відповідають предметній області, визначеній для ОП спеціальності. ЕГ констатує, що ОК дозволяють здобувачеві оволодіти методами, методиками та технологіями, якими він має оволодіти на практиці, використовувати сучасне інформаційно-комунікативне обладнання, інф. системи та програмні продукти, що застосовується на ОП, які відповідають об'єкту навчання на ОП. Це ж підтверджували й учасники онлайн-зустрічі № 3. Такі ж результати підтверджено узагальненнями матеріалів опитувань здобувачів ОП (надано на запит ЕГ). Під час онлайн-зустрічі ЕГ зі здобувачами, випускниками, НПП, керівництвом ЗВО всі учасники проявили глибоке розуміння того, що ОП спрямована на набуття здобувачами здатності розв'язувати складні фахові задачі у сфері права. ЕГ також отримала відомості про активне постійне залучення НПП до підготовки та обговорення проєктів тематичних нормативно-правових актів, проєктів інтерпретаційних актів за запитами органів державної влади, співпрацю із науково-консультативними формуваннями при ВРУ, КМУ, МОН, співпрацю із численними суб'єктами правозастосування у різних сферах правничої діяльності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування ІОТ здобувача забезпечується Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://law.knu.ua/ua/vilnyy-vybir-dystsyplin>). ЕГ констатує, що ВК включають: а) переліки ВК – вибір предмету з переліку (ВБ 1.1, ВБ 2.1, ВБ 3.1, ВБ4.1, ВБ 5.1, ВБ 6.1, ВБ 7.1), б) переліки ВК – вибір двох предметів з переліку (ВБ 8.1, ВБ 8.2), в) переліки ВК – вибір трьох предметів з переліку (ВБ 9.1, ВБ 9.2, ВБ 9.3), г) вибір блоками (ВБ10.1, ВБ10.2, ВБ10.3, ВБ10.4). ЕГ вже зазначала, що, хоча ЗВО й пропонує «блоковий» підхід до ВК, однак він є досить широким, дозволяє врахувати запити здобувачів щодо майбутньої професійної діяльності, побажання роботодавців стосовно потреб ринку правничої праці (що було підтверджено під час зустрічей) й водночас досягти закріплених у Стандартах та ОП ПРН. ЕГ надано було відомості про врахування пропозицій зазначених осіб щодо назв, кредитів ВК (наприклад, «Митна політика та митні правовідносини», «Європейське соціальне право», «Правовий експеримент» тощо). Цю ж інформацію підтверджено було під час онлайн-зустрічей НПП, здобувачів. ОП передбачає вибір ВК (обсяг 60 кредитів ЄКТС), що дорівнює 25 % загального обсягу. ВК здобувачі вивчають впродовж 3-10 семестрів. Здобувачам пропонується блоки, переліки ВК, їх анотації, надається консультативно-інформаційна підтримка. Вибір здійснюється, із можливістю його змінити, із можливістю вибору ВК для іншого РВО (на цій ОП не було). Здобувачі підтвердили, що процедура зрозуміла, прозора, індивідуальна для кожного, враховує їх інтереси щодо майбутньої професійної діяльності. ІОТ також забезпечується можливістю вибору здобувачами місця проходження практики, а також теми курсової роботи та її керівника (Миколенко В.), наукового керівника, реалізацією політики запобігання конфліктних ситуацій та фактів недоброчесності. ІОТ формується за рахунок формування та виконання індивідуального плану здобувача, невід'ємною складовою якого є

затверджені директором ННП обрані здобувачем ВК. ЕГ рекомендує керівництву ЗВО впровадити автоматизовану процедуру вибору ВК, що дозволить спростити доступ до процедури вибору, в т.ч. в умовах дистанційного формату навчання.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Це питання регламентовано кількома локальними актами ЗВО, а також підготовленими на їх основі актами ННП. Практична підготовка є невід'ємною складовою підготовки здобувачів. ОП передбачає практичну підготовку здобувачів, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для їх подальшої професійної діяльності, зокрема : викладання ОК передбачає виконання практичноорієнтованих фахових завдань, використання відповідних методів та методик (що відображено у РП ОК), залучення до викладання експертів галузі у сфері права, а також опанування ОК 13 «Практика в сфері права» передбачено у 4,6,8 семестрах (180 годин, 6 кредитів), ОК 14 «Практика або в судах або в системі прокуратури або адвокатури» - 9, 10 семестрах (270 годин, 9 кредитів ЄКТС). що у сукупності дорівнює 15 кредитам ЄКТС, що дозволяє ЕГ констатувати, що ОП відповідає у цій частині п. IV Стандарту вимогам стосовно загального обсягу («не менше 15 кредитів ЄКТС...»), а також вимогам «в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС» для практики «або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури». Порядок організації та проходження практики регламентовано Положенням про проведення практики здобувачів, також розроблено програму практики, сформовано перелік різноманітних баз для проходження практики й їх кількість постійно збільшується за рахунок укладання меморандумів про співпрацю, в т.ч й залучення до цього процесу випускників-роботодавців. Така діяльність ЗВО є системною, вираженою, із урахуванням потреб ринку праці у сфері права та запитів здобувачів. Під час зустрічі здобувачі підтвердили проходження практику у сфері права у різних органах публічної влади, юридичних фірмах, а також у судових та правоохоронних органах. На запит ЕГ було надано матеріали звітності здобувачів, які підтвердили врахування ЗВО побажань здобувачів щодо місця проходження практики, й водночас дотримання нормативу щодо сфери практики, суб'єктів контролю. ЕГ встановила, що практика передбачає набуття здобувачами компетентностей для майбутньої професійної діяльності, що забезпечує досягнення передбачених ОП ПРН. Під час зустрічей здобувачі (Набок В.) підтвердили факти проходження процедури звітності, її прозорість, зрозумілість, доступність, а керівники практики і роботодаці – систематичний аналіз результатів проходження практики та пошук шляхів її вдосконалення. Отримані ЕГ матеріали звітності підтвердили відповідність їх вимогам Положення, Програми. Під час зустрічі ЕГ із роботодавцями останні підтвердили свою готовність до подальшої співпраці у забезпеченні практичної підготовки здобувачів. У ЗВО функціонує юридична клініка «Pro Bono», долучення до діяльності якої популяризується серед здобувачів ОП на постійній основі, що також дозволяє посилити їх практичну підготовки. Цю інформацію підтвердили здобувачі та НПП під час зустрічі з ЕГ. Під час фінальної зустрічі керівництво, гарант запевнили, що і надалі працюють над удосконаленням процедури практики, в т.ч. й у віддаленому (дистанційному) режимі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills). Під час зустрічей з усіма фокус-групами ЕГ знайшла підтвердженням тому, що політика ЗВО стосовно розвитку soft skills у НПП реалізується у рамках підвищення кваліфікації, проходження стажування (в т.ч. із відривом від освітнього процесу, в т.ч. й закордонного), участі у професійних тренінгах, практикумах, семінарах тощо. На запит ЕГ було надано копії документів. Розвиваються такі навички і у здобувачів під час участі у різних комунікативних (підтвердили і здобувачі і представники студсамоврядування), наукових, науково-практичних, виховних заходах. Набуття soft skills забезпечується й комплексом ОК ОП (зокрема: ОК 3 «Філософія», ОК 5 «Професійна іноземна мова», ОК 7 «Логіка» (впроваджено за запитом здобувачів), ОК 2 «Українська та зарубіжна культура» тощо, а також ВК (наприклад, «Професійна етика за професійним спрямуванням», «Стандарти публічної служби в Україні», «Гроші і кредит», «Правовий експеримент» тощо) щодо компетентностей, які сприяють набуттю навичок комунікабельності, лідерства, креативності, відповідальності, роботи в команді, керування часом тощо (наприклад, СК 10, 11, 13, 14, 15, 16). Сприяння набуттю soft skills форм, методів навчання підтверджено було і під час зустрічей із здобувачами. Так, було підтверджено, що виробленню soft skills у здобувачів сприяють спільні наукові дослідження із НПП (наприклад, Олійник О., Цюра В.), правове моделювання та симуляція під час проведення занять (наприклад, Стрижевська А., Дешко Л.), проходження практики, залучення здобувачів до роботи у юридичній клініці «Pro Bono». Здобувачеві підтвердили високу якість викладання англійської мови на ОП, результати якого дозволяють їм долучатися до міжнародних фахових заходів, міжнародної мобільності. Зустріч із студентським самоврядуванням підтвердила участь здобувачів у заходах у ЗВО, в т.ч. й з іноземними партнерами, з формування лідерства, культури випускника, здатного здійснювати фахову діяльність на професійній основі, шляхом формування навичок вирішення конфліктів, публічних виступів, стресостійкості тощо. ЕГ рекомендувала гаранту активніше популяризувати та залучати здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти до участі у таких заходах (за ініціативи МОН, Мінюст, USAID, ОБСЄ тощо), в т.ч. й іноземною мовою, й зараховувати результати, як такі, що отримані у неформальній освіті, для розширення можливостей здобувачів.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО використовує збалансований підхід для співвідношення обсягу ОК ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу. Навчальний план ОП включає як аудиторне навантаження, так і самостійну роботу, обсяг якої за кожною дисципліною відповідає встановленим нормативам. Так, у навчальному плані поточного року 240 кредитів ЄКТС, з яких 15 кредитів – ОК 13 «Практика в сфері права» передбачено у 4,6,8 семестрах (180 годин, 6 кредитів), ОК 14 «Практика або в судах або в системі прокуратури або адвокатури» - 9 та 10 семестрах (270 годин, 9 кредитів ЄКТС). Загальний розподіл годин дорівнює: всього за весь період навчання – 7200 годин, аудиторне навчання – 1114 годин (що відповідає п. X Стандарту у частині «в обсязі не менше ніж 1/6 годин аудиторного (контактного) навантаження з навчальних дисциплін від запланованих кредитів (ЄКТС)», самостійна робота – 5636 годин, практика – 450 годин. Передбачено складання здобувачами 33 заліків та 29 екзаменів, захист курсових робіт. Кількість днів на сесію дорівнює від 12/13 (1-й рік навчання) й до 20/20 (5-й рік навчання), відповідно кількість годин навчальних занять – від 40 - 74/80 (1-й рік навчання) й до 124/128 (5-й рік навчання), що відповідає встановленим нормативам й усуває підстави для перевантаження здобувачів. Під час роботи у дистанційному форматі навчання відбувалося за допомогою ресурсів Zoom, Skype тощо. Під час роботи ЕГ навчальний процес здійснюється онлайн, однак здобувачам надається можливість відвідувати ЗВО у разі потреби. Обсяг ОП та ОК у кредитах ЄКТС забезпечує досягнення встановлених цілей та ПРН. Згідно ч. 4 ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту» обсяг ОП дорівнює 180-240 кредитів ЄКТС. На цій ОНП він дорівнює 240 кредитів на 5 років. Самостійна робота виконується у позааудиторний час. ЕГ встановлено, що самостійна робота передбачає роботу з різними науковими, нормативними, навчальними джерелами, розв'язання рейсових завдань, підготовку процесуальних документів тощо. Кредитний обсяг ОК та розподіл часу між аудиторною та самостійною роботою визначається за колегіальною експертною оцінкою, за участю здобувачів, затвердженням Вченою радою ННІП, ЗВО. Відповідальність за відповідність навчального плану покладається на гаранта, директора ННІП, керівника навчально-методичного відділу ЗВО. Під час візиту ЕГ пересвідчилася, що навчальний план обговорюється та затверджується на Вченій раді за участю зацікавлених осіб. Зміст самостійної роботи в розрізі конкретних ОК визначається робочою програмою. Розклад занять забезпечує виконання навчального плану у повному обсязі щодо аудиторного навантаження. Формування розкладу забезпечується навчально-методичним відділом ЗВО. Вивчення розкладу, індивідуальних планів, зустрічі із здобувачами засвідчили відсутність їхнього перенавантаження. ЕГ пересвідчилася, що ОН в цілому та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей ОП та її ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною освітою на цій ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

За результатом акредитаційної експертизи, ЕГ дійшла висновку, що позитивними практиками, у контексті критерію 2, є те, що обсяг ОП у кредитах ЄКТС відповідає вимогам Стандарту вищої освіти, вимогам щодо навчального навантаження для відповідного рівня ВО. Зміст ОП має достатньо чітку, орієнтовану на задоволення потреб здобувачів структуру. ОП чітко структурована за семестрами, роками навчання, а також змістовно. Зміст ОП відповідає предметній області, визначеній для неї спеціальності. Структура ОП дозволяє формувати ІОТ, з урахуванням потреб здобувачів, роботодавців, пріоритетів вітчизняної та міжнародної нормотворчості та правозастосування. ОП передбачає достатньо можливостей для здобувачів у набутті соціальних навичок, що відповідають цілям ОП. Обсяг ОП та окремих ОК у кредитах реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів та забезпечує досягнення визначених цілей та ПРН. Проте, ЕГ зазначає, що виявлені за цим критерієм на ОП позитивні практики є свідченням дотримання ЗВО встановлених чинним законодавством вимог, й вважати їх такими, що є зразковими, неможна.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ рекомендувала гаранту активно популяризувати та залучати здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти до участі у заходах, зорієнтованих на набуття soft skills (за ініціативи МОН, Мінюст, USAID, ОБСЄ тощо), в т.ч. й

іноземною мовою, а результати такої участі зараховувати як результати, що отримані ними у неформальній освіті, створюючи тим самим додаткові передумови для розширення можливостей здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ зробила висновок про наявність позитивних практик, а також про відсутність критичних недоліків по критерію 2. ОП є чітко структурованою, обсяг ОП сформовано з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти для відповідного рівня вищої освіти галузі знань і спеціальності, запитів здобувачів, відповідає вимогами чинного законодавства щодо навчального навантаження першого рівня вищої освіти, в т.ч. у частині ВК. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 081 Право, передбачено достатньо можливостей для набуття здобувачами soft skills, хоча й відсутньою є практика зарахування результатів набуття їх у «зовнішніх заходах» як результатів, що отримані у неформальній освіті. Зазначені аргументи свідчать про відсутність унікальних зразкових практик, водночас і про також критичних недоліків за цим критерієм. ОП відповідає критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на 2022/2023 навчальний рік затверджені Рішенням Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка Протокол N 16 від 16.05.2022 р. (<https://vstup.knu.ua/>). Доступна інформація для абітурієнтів також розміщена на сайті Інституту права КНУТШ (<https://law.knu.ua/ua/abit>). Правила є чіткими, зрозумілими, відповідають законодавчо встановленим вимогам і не містять дискримінаційних положень. Встановлено, що у Правилах прийому відсутні обмеження для осіб з особливими освітніми потребами. Правила щорічно затверджуються й переглядаються з урахуванням змін у законодавстві. Під час зустрічі зі здобувачами, ЕГ пересвідчилася, що правила прийому на навчання за цією ОП були чіткими та зрозумілими.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час інтерв'ювання з адміністративним персоналом ЗВО, представником приймальної комісії з'ясовано, що конкурсний відбір для вступу на перший курс заочної форми навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти здійснюється у формі національного мультипредметного тесту (НМТ) або за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) 2021-2023 років, індивідуальної усної співбесіди, розгляду мотиваційних листів. Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступають на перший курс для здобуття ступеня бакалавра, зараховуються: бали національного мультипредметного тесту з української мови (перший предмет), математики (другий предмет) та історії України (третього предмету); або бали зовнішнього незалежного оцінювання 2019-2021 років з трьох конкурсних предметів (у будь-яких комбінаціях), передбачених Правилами прийому в один з цих років. На сайті інституту права розміщено програми вступних випробувань: для вступників - іноземних громадян з української мови; для вступників на основі ОКР молодшого бакалавра. (<https://law.knu.ua/ua/prohramy-vstupnykh-vuprobuvan>). Як зазначив гарант ОП, представник приймальної комісії вступники на основі диплома молодшого спеціаліста зараховуються на другий курс навчання. Вимоги до вступників повністю відповідають загальним вимогам, визначеним Правилами прийому до Університету та не передбачають додаткових особливих умов.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання та перезарахування результатів навчання регулюються наступними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (Розділи 7 та 11) (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf); Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://mobility.univ.kiev.ua>); Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів,

слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>), Положенням про порядок перезарахування результатів навчання в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://mobility.univ.kiev.ua>), що конкретизує порядок перезарахування та оцінювання результатів навчання у інших ЗВО. Зазначені положення локальних актів є зрозумілими та доступним для всіх учасників освітнього процесу шляхом публікації їх на офіційному сайті ЗВО. За час реалізації ОП були випадки визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО України. ЕГ в ході інтерв'ювання з представниками структурних підрозділів, зокрема керівником навчально-методичного відділу А.М. Пижилом з'ясовано механізм врахування результатів навчання, отриманих в інших вітчизняних ЗВО: в результаті аналізу академічних довідок на предмет відповідності компонентам ОП, кредитів ЄКТС та форм контролю, визначаються освітні компоненти, які зараховуються, а також ОК, які здобувач не вивчав. Навчальні дисципліни здобувачі склали додатково по індивідуальній заліково - екзаменаційній відомості складання академічної різниці у визначені терміни. Були зараховані деякі предмети студентам, які були переведені з інших ЗВО, а саме Подіну Родіону Олександровичу, ВНЗ ПАТ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 2 курс бакалавр, з.ф.н. ОР «Бакалавр»; Більчуку Андрію Олександровичу Національний університет «Одеська юридична академія», 2 курс бакалавр, з.ф.н. ОР «Бакалавр»; Жилко Ользі Олегівні, Державний торговельно-економічний університет, 2 курс бакалавр, з.ф.н. ОР «Бакалавр». У відомостях СО відсутня інформація про можливість участі здобувачів у програмах академічної мобільності. На зустрічі з гарантом ЕГ з'ясовано, що така мобільність не передбачена для студентів, які навчаються за заочною формою. ЕГ рекомендовано інформувати здобувачів про академічну мобільність та сприяти запровадженню практики її реалізації здобувачами заочної форми навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За час реалізації ОП випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було. У Відомостях СО зазначено: «Практика перезарахування результатів неформальної і інформальної освіти в Навчально-науковому інституті права буде впроваджена після її запровадження в Університеті. Після набрання чинності Наказу МОН №130 від 16.03.2022 р. Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Університеті розроблено відповідне Положення, яке наразі проходить етап обговорення». В ході зустрічі ЕГ з керівництвом КНУТШ, проректор з науково – педагогічної роботи А.П. Гожик зазначив, що Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти прийняте Університетом 06.02.2023 року. Університет не забороняє викладачам включати у робочу програму рекомендованими методичними ресурсами курси на Prometheus, Coursera та ін. та враховувати їх в певній мірі при прийманні іспиту, заліку, тощо з свого навчального курсу, проте відповідальність за оцінювання повністю покладається на викладача. ЕГ встановлено в ході зустрічі з НПП, що практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за даною освітньою програмою є чіткими, зрозумілими, відповідають законодавчо встановленим вимогам і не містять дискримінаційних положень; не було виявлено обмежень та дискримінації при вступі на навчання за даною ОП. Наявність публічного доступу до документів, що регулюють процедуру визнання результатів навчання, отриманих в інших вітчизняних та зарубіжних навчальних закладах; адміністрація та НПП сприяють студентам у визнанні і перезарахуванні кредитів, отриманих в інших ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ рекомендовано гаранту ОП інформувати здобувачів заочної форми про навчання за програмами академічної мобільності та сприяти їх академічній мобільності. Недостатня увага приділяється процедурі визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. ЕГ рекомендує адміністрації ЗВО активізувати роботу у цьому напрямі, впровадити в освітній процес процедури, які забезпечать можливість врахування на ОП результатів навчання, отриманих у системі неформальної освіти; НПП популяризувати можливості отримання знань здобувачами у неформальній освіті, зокрема на освітніх платформах: Prometheus, Coursera, тощо; враховувати отримані результати навчання в ході поточного контролю та відображати в робочих програмах.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи сильні сторони ОП в контексті прозорості та публічності відображення інформації щодо доступу до Правил прийому на зазначену ОП та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, ЕГ зробила висновок про наявність позитивних практик, а також про відсутність критичних недоліків за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Загальні положення щодо форм і методів навчання визначені у розділі 4 Положення про організацію освітнього процесу. Подальшої деталізації форми й методи навчання дістають у робочих програмах кожного освітнього компоненту. Форми й методи навчання є достатньо диверсифікованими, включають технології активного навчання та ігрофікацію освітнього процесу. Там, де це доречно, робочі програми дисциплін (див. наприклад Робочу програму з Цивільного процесу України) передбачають як форму роботи підготовку проєктів процесуальних документів. Разом із тим, окремі ПРН не достатньо забезпечені обов'язковими освітніми компонентами. Зокрема, це стосується ПРН 8 (щодо застосування інститутів міжнародного публічного та приватного права) та ПРН 4 (щодо розуміння основ права ЄС). Так, згідно із відомостями СО (див. с. 204), ПРН 8 забезпечується за рахунок чотирьох ОК, а саме – «Римське право», «Цивільне право», «Конституційне право» та «Історія держави і права України». І хоча «Конституційне право» передбачає вивчення основ конституційного права зарубіжних країн, такий матеріал лише частково дотичний до міжнародного права, і не дає змоги належно забезпечити уміння застосовувати міжнародне право. Що стосується «Історії держави і права України», то дотичність цього ОК до проблематики міжнародного права сумнівна (в Робочій програмі не позначено тем, які би стосувалися міжнародного права). Малодотичними до проблематики міжнародного права є і Римське та Цивільне право (так, у рамках Цивільного права немає тем, що були б присвячені міжнародному приватному праву). Щодо ПРН 4, то згідно із Відомостями СО (див. с. 207) цей результат забезпечується п'ятьма ОК («Конституційне право», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія правової та державницької думки», «Цивільне право» та «Трудове право та право соціального забезпечення»). Хоча в рамках багатьох ОК принагідно може йтися про європеїзацію українського національного права, утім потребується також ОК, який би дав змогу сформувати цілісне, структуроване уявлення про *Acquis communautaire*. Поруч із цим на ОП є низка вибіркових дисциплін, які спеціально присвячені праву ЄС, серед яких і власне ОК під назвою «Право ЄС». Тож, забезпечення відповідного ПРН, як видається, може бути досягнуто шляхом зміни статусу окремих ОК.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Основним документом для кожного ОК є робоча програма. У ній вказуються форми занять, методи навчання, форми та критерії оцінювання навчальних досягнень. Хоча на ОП не запроваджено силабусів, керівник навчально-методичного відділу Пижик А.М. наполягає, що в робочих програмах міститься вся необхідна студентів інформація про ОК. Таку ж позицію обстоює і проректор Гожик А.П. Вимоги викладача та критерії оцінювання повідомляються студентам також безпосередньо викладачем під час першого практичного чи лекційного заняття. Разом із тим, на переконання комісії, подеколи інформація в робочих програмах є неповною або такою, що залишає невизначеність. Наприклад, у Робочій програмі з «Кримінально-процесуального права» згадано одразу три різних форми підсумкового контролю, - тестування, проста письмова форма, проста усна форма (с. 10 і далі). Звідси не ясно, за яким критерієм буде обиратися та чи інша форма підсумкового контролю в кожному окремому випадку. В Робочій програмі з Цивільного права визначено критерії оцінювання модульних робіт (с. 7-8), однак не визначено форми таких робіт. Загалом у робочих програмах перелік тем, які вивчаються, подається без конкретизації питань, які розглядаються в рамках тієї чи іншої теми. Поінформування студентів на інституційному рівні реалізується через сайт Інституту Права та сторінки кожної кафедри окремо (що не дуже зручно). На освітній програмі діє система організації освітнього діловодства «Тритон», проте відсутня система Автоматизованого управління навчальним процесом. Під час зустрічей із НПП і студентами комісія встановила, що викладачі налагоджують комунікацію зі студентськими групами також за допомогою месенджерів (Viber, Telegram, WhatsApp тощо) та доступних програмних засобів (Google Class, MS Teams та ін.). Керівник навчально-методичного відділу Пижик А.М. пояснив, що кожен викладач визначає сам, яку платформу використовувати. Разом із тим, комісія вважає, що ОП могло б істотно покращити запровадження уніфікованого, інституційно забезпеченого віртуального освітнього середовища (приміром, на платформі Moodle або із використанням іншого програмного продукту), який би дозволив студентіві у зручній формі мати доступ до всієї необхідної інформації щодо ОП та кожного окремого ОК. Це поза всяким сумнівом покращило б поінформованість студентів і відобразило б студентоцентрованість освітнього процесу, який в теперішніх умовах значною мірою спирається на технології дистанційного навчання. Запровадження віртуального освітнього середовища дозволило б також уникнути побоювань, що стосуються охорони інтелектуальної власності, а саме ці побоювання подеколи можуть стояти на заваді належному інформуванню студентів щодо змісту ОК. Так, у

Положенні про організацію освітнього процесу (п.6.4) вказується, що оприлюднення навчально-методичних комплексів, підручників, навчальних посібників та методичних матеріалів обмежується «з міркувань захисту прав інтелектуальною власності». Ця норма потребує коригування.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Серед обов'язкових ОК, які викладаються на ОП, є кілька дисциплін, які спеціально присвячені основам наукових досліджень. Це зокрема: «Вступ до університетських студій», «Науковий образ світу», «Логіка» та «Українська правнича термінологія». Серед вибірових компонентів наукомістким є предмет «Юридична аргументація». Окрім того, в рамках більшості ОК передбачаються такі форми роботи, які вимагають від студента демонстрування навичок наукового осмислення права (наприклад, тематична наукова доповідь та презентація її матеріалів перед групою, написання есе й рефератів тощо). Наукові доробки НПП широко використовуються на ОП, що підтверджують списки рекомендованої літератури в робочих програмах ОК. Так, приміром, у переліку рекомендованих джерел до курсу «Цивільне право» лівову частку становлять наукові праці учених, що викладають на ОП. Те ж саме стосується і «Цивільного процесу». Студенти також мають змогу брати участь в роботі наукових центрів, присвячених вивченню іноземного права, як-то Центр європейських студій, Центр американського загального права та Школа польського права. Під час зустрічі із комісією студенти ОП зауважували на тому, що викладачі поширюють інформацію щодо наукових заходів, допомагають у виборі тем наукових досліджень, скеровують дослідницькі намагання здобувачів і консультують при написанні доробків.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У Положенні про систему забезпечення якості освіти (с. 85 і далі) ідеться про те, що основним нормативним документом для кожного ОК є робоча програма. Хоча вимог щодо обов'язкового періодичного перегляду робочих програм у Положенні немає, керівник навчально-методичного відділу Пижик А.М., зазначив, що робочі програми мають переглядатися щороку. Як правило, перегляд робочої програми відбувається влітку. Разом із тим, кафедра може ухвалити рішення про пролонгацію дії робочої програми, якщо в змінах немає потреби. Як пояснила доцент Цветкова Ю.В., причинами оновлення робочої програми може бути зміна опису ОП, звернення студентів, публікація нових, визначальних наукових доробків тощо. Доцент Плахотник О.В. повідомив, що список рекомендованої літератури переглядається щороку. Перелік вибірових дисциплін вказує на те, що викладачі реагують на новітні виклики, що постають перед правом і доповнюють каталог дисциплінами, що присвячені актуальним питанням сучасності (як-то «Валютне право», «Правове регулювання валютних операцій», «Банкрутство в Україні та ЄС», «Основи ІТ-права», «Фінансові технології у цифровій економіці», «Паблік рилейшнз у публічній службі» тощо). Тим самим забезпечується оновлення змісту освіти у відповідь на нові виклики і сучасні тенденції розвитку права і появу нових інститутів права чи інших нормативних конгломератів. Робочі програми ОК містять перелік тем, які вивчаються в рамках ОК, без докладного опису питань, що розглядаються в рамках кожної окремої теми. З огляду на це важко оцінити актуальність матеріалу в рамках таких класичних дисциплін як Кримінальне право, Цивільне право, Цивільний процес тощо, як і те, наскільки при викладанні цих дисциплін ураховано новітні наукові досягнення і сучасні практики. Оцінка списків рекомендованих джерел у робочих програмах дає підстави вважати, що такі списки оновлюються систематично і враховують новітні українські публікації.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Загалом Університет має близько двохсот партнерських угод із зарубіжними ЗВО. Питаннями академічної мобільності опікується спеціальний відділ академічної мобільності. Утім, відмінно від студентів денної форми навчання, студенти заочної форми навчання, які навчаються на ОП, не беруть участі в академічній мобільності. Регулювання академічної мобільності здійснюється відповідно до гл. 11 Положення про організацію освітнього процесу, Положення про Порядок реалізації права на академічну мобільність Університету, Положення про порядок перерахування результатів навчання. На сайті бібліотеки ім. М. Максимовича є перелік міжнародних інформаційних ресурсів, якими можуть користуватися здобувачі ОП. Однак, частина із них – реферативні (не повнотекстові), а інші – спеціалізовані і не стосуються правничих наук. Серед тих, які можуть бути корисними при вивченні права – окремі колекції EBSCO (приміром, Academic Search Premier) та деякі електронні ресурси відкритого доступу. Спеціалізованих правничих ресурсів немає. В Інституті діє кілька центрів, які займаються вивченням іноземного права, зокрема, Центр європейських студій, Центр польського права та Центр американського загального права. До викладання на ОП в якості запрошених лекторів залучаються іноземні професори, серед яких Крістофер Келлі, Марк Поллінз та Джанфранко Тамбуреллі. Як було повідомлено керівництвом Інституту, студенти мають змогу прослуховувати лекції іноземних професорів щонайменше двічі на місяць. Разом з тим, у переліках рекомендованих джерел до ОК часто відсутні англомовні публікації зарубіжних авторів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Інтегрування дослідницьких методів в навчальний процес реалізується через обов'язкові та вибіркові ОК, що знайомлять здобувачів із основами дослідницької роботи. Викладання ОК значною мірою будується на наукових доробках НПП. У навчальному процесі застосовуються інтерактивні методи, засновані на принципах активного навчання та практикоорієнтованості. До викладання запрошуються іноземні професори.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Гарантові належить приділити увагу повнішому забезпеченню ПРН4 і ПРН8 за рахунок обов'язкових ОК. Викладання на ОП могло б бути вагомо покращене завдяки запровадженню директором Інституту права інституційно забезпеченого віртуального освітнього середовища та автоматизованої системи управління навчальним процесом. Навчально-методичному відділу рекомендовано розглянути питання можливості запозичення позитивного досвіду вітчизняних та зарубіжних освітніх правничих шкіл (із збереженням автономії ЗВО) стосовно запровадження силабусів ОК із одночасним усуненням неточностей й невизначеностей, що наявні в робочих програмах. Керівництву Інституту рекомендовано забезпечити студентам доступ до повнотекстових спеціалізованих гуманітарних та правничих міжнародних електронних бібліотек (колекцій, баз даних).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

На ОП наявні, як позитивні практики (зокрема щодо імплементації елементів дослідництва у навчання), так і недоліки (щодо браку віртуального освітнього середовища, неповного забезпечення окремих ПРН чи відсутності силабусів). Утім позитивні практики не перевершують нормативно очікуваних результатів настільки, щоб уважатися взірцевими; недоліки, у свою чергу, – не є критичними.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до п.7.1.12 Положення про організацію освітнього процесу конкретні умови змісту, методики проведення та оцінювання всіх форм контролю з окремої дисципліни... визначаються викладачем, гарантом програми, схвалюються кафедрою та відображаються, відповідно, в робочій програмі навчальної дисципліни. Позитивною рисою освітньої програми є диверсифікація форм контролю за різними ОК. Так, наприклад, формою підсумкового контролю з дисципліни «Кримінальне право» є письмовий іспит, який передбачає розв'язання задачі і вирішення двох завдань (див. Робочу програму з «Кримінального права»). Така форма контролю відповідає практичній спрямованості ОК і забезпечує релевантну перевірку здобутих студентом навичок застосування права. Із Цивільного права передбачено письмовий іспит із трьома теоретичними питаннями в білеті. Утім подеколи форма підсумкового контролю визначена не достатньо чітко. Зокрема, в Робочій програмі з «Кримінально-процесуального права» вказано одночасно три різних форми підсумкового контролю, - тестування, проста письмова форма, проста усна форма (с. 10 і далі). Наказом Ректора в Університеті затверджено Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання. Згідно із пунктом 2.6 цього Порядку кафедри мають своєчасно затвердити зміни в екзаменаційних білетах та/або тестах/кейсах, які б ураховували специфіку проведення іспитів/заліків у формі відеоконференцій. Про особливості процедури проведення заліків та іспитів і зміну форми екзаменаційних білетів/тестів/кейсів здобувачі освіти мають бути своєчасно (не пізніше, як за три календарні дні) повідомлені електронною поштою і, якщо доречно, через web-сайт і соціальні мережі. Попри те, що диверсифікація контрольних заходів є позитивною рисою ОП, вибір того або іншого контрольного заходу не завжди допасований до ПРН, які заявлені у тому чи іншому ОК. Приміром, іспит із трьома теоретичними питаннями є сумнівним вибором для прикладних галузевих дисциплін, мета яких полягає у формуванні у здобувача практичних навичок застосування права. У Робочій програмі з Цивільного права немає переліку запитань до іспиту. На сторінці 11 (пункт 9) вказано, що цей перелік міститься в навчальному посібнику. Тимчасом згідно з п. 6.4 Положення про організацію освітнього процесу оприлюднення навчально-методичних комплексів, підручників, навчальних посібників та методичних матеріалів обмежується «з міркувань захисту прав

інтелектуальною власністю». У кінцевому підсумку викладачі вимушені розсилати відповідні матеріали через телеграм-канали і вайбер-чати (що, до речі, не сприяє проголошеній меті охорони інтелектуальної власності).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до розділу VII Стандарту вищої освіти (ступінь - бакалавр, спеціальність – 081 право), атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену. Атестаційний екзамен має передбачати оцінювання досягнення результатів навчання, визначених цим Стандартом та освітньо-професійною програмою. Згідно з Описом ОП Атестація випускників проводиться у формі комплексного кваліфікаційного іспиту. Програма цього іспиту розміщена на сайті Інституту права. Вона включає запитання із двадцяти двох правничих дисциплін. Утім конкретний перелік дисциплін, які має складати студент, залежить від того, які вибіркові блоки він вивчав. Тож у підсумкові, студент має готуватися за питаннями до 3-5 дисциплін (із 22-ох, що перелічені в Програмі). Порядок проведення кваліфікаційного іспиту визначається Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії. Особливості проведення підсумкової атестації в умовах, коли студенти не можуть прибути до ЗВО з міркувань безпеки, визначені Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання. У цілому атестація здобувачів вищої освіти за ОП відповідає вимогам стандарту. Разом з тим, між Описом ОП (с.9) та Програмою іспиту (с.4) є розбіжності відносно того, які ПРН перевіряються під час комплексного кваліфікаційного іспиту: в Описі названі ПРН 5, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12, ПРН 19, ПРН 20, тим часом як в Програмі названі РН3, РН10, РН11, РН18, РН19. Ця розбіжність має бути усунута, позаяк перелік ПРН, які перевіряються під час іспиту, впливає на визначення змісту і форм проведення цього іспиту. Приміром, ПРН5 (давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю) передбачає демонстрацію здобувачем навичок застосування права до фактичних обставин справи, а це, в свою чергу, вимагає включення до іспиту таких завдань, які містять постановку правового питання у відношенні до певного кейсу із заданими обставинами.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури проведення контрольних заходів визначаються Положенням про організацію освітнього процесу (Розділ 7), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії. Особливості проведення контрольних заходів із використанням технологій дистанційного навчання, визначені Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання. Усі вищенаведені документи оприлюднені на сайті Інституту права. Згідно із Положенням про організацію освітнього процесу (с.70) форми (методи) та критерії оцінювання, що вибрані для поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни, мають узгоджуватися із результатами навчання із цієї дисципліни та з видами навчальної діяльності, що реалізовувалися в процесі навчання. Форми підсумкового контролю з освітнього компоненту визначаються Освітньою програмою та не можуть замінюватися на інші (там само). Об'єктивність оцінювання, згідно із Положенням, забезпечується, зокрема за рахунок того, що підсумкові іспити рекомендується проводити більш, як одним оцінювачем, а також за рахунок анонімізації робіт студентів (п.7.1.7). Під час зустрічей із НПП, викладачі підтвердили, що підсумковий контроль проводиться за участі двох екзаменаторів (на цьому зауважив гарант В.В. Цюра). Щодо складання письмових іспитів на бланкових аркушах, із анонімізацією здобувачів, то така практика мала місце до запровадження карантинних заходів і воєнного стану (відповідна вимога була передбачена Наказом Ректора, відшукати який не вдалося попри запит експертів). Згідно із Положенням (п.7.1.7) оцінювачі мають можливість не брати участь в оцінюванні при виникненні конфлікту інтересів. Утім прикладів виявлення конфлікту інтересів на ОП немає. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається (п. 7.1.11. Положення). Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання визначені п.7.2 Положення. У випадку незгоди з рішенням оцінювача здобувач може звернутися до оцінювача (оцінювачів) в день оголошення оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача (оцінювачів) здобувач освіти може звернутися до директора з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінюванні. За рішенням директора письмова робота здобувача освіти може бути надана для оцінки іншому науково-педагогічному працівнику, що викладає ту ж саму чи суміжну дисципліну або має достатню компетенцію для оцінювання роботи здобувача освіти. Вищенаведена процедура, однак, стосується тільки письмових іспитів, і не визначає особливостей повторного складання чи перегляду оцінок за усні іспити. Під час зустрічі зі студентами комісія переконалася в тому, що звернення студентів щодо незгоди з оцінками отримують належну реакцію на ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності на ОП визначені в Етичному кодексі університетської спільноти, Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності, Положенні про систему виявлення плагіату та Порядку вирішення конфліктних ситуацій. Усі наведені документи оприлюднені на офіційних сторінках Університету та Інституту права. Популяризація академічної доброчесності також відбувається в рамках обов'язкового ОК «Вступ до академічних студій», де є окрема тема спеціально присвячена академічній доброчесності – це тема 12. Технологічним рішенням, яке використовується для протидії академічному плагіату, і яке забезпечене на інституційному рівні, є використання програми UNICHECK на підставі договору із правоволодільцем. Згідно із Положенням про систему виявлення плагіату обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня бакалавра та магістра, а також рукописи статей і тез, що надходять до редакцій наукових журналів та оргкомітетів конференцій (п.2.1). Зокрема, це стосується ОК 32 – «Курсова робота». Про необхідність перевірки на плагіат будь-яких інших студентських робіт (як-то реферати, есе, доповіді тощо) у Положенні не йдеться. У той же час, студенти повідомили, що викладачі, використовуючи доступні їм засоби, перевіряють також і інші роботи. Відповідальність за порушення академічної доброчесності визначається згідно з розділом 10 Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності, у якому, зокрема передбачено заходи академічної відповідальності, які можуть бути застосовані до осіб, що допустили порушення вимог доброчесності (як здобувачів освіти, так і НПП). В Університеті також створено комісію з етики. Висновки Комісії з етики мають рекомендаційний характер і керівництво Університету чи його підрозділу може брати їх до уваги, ухвалюючи рішення щодо порушника Етичного кодексу. Як пояснила членкиня цієї комісії, Кобан О.Г., в комісії цього скликання наразі звернень не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів на ОП є диверсифікованими залежно від особливостей окремих ОК. У робочих програмах ОК визначено критерії оцінювання студентів. Форма підсумкової атестації відповідає вимогам Стандарту вищої освіти. Нормативно врегульовано процедури оскарження контрольних заходів та процедури розгляду питань порушення академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Гарантові та НПП слід звернути увагу на відповідність контрольних заходів ПРН, які перевіряються, зокрема в контексті доречності теоретично зорієнтованих іспитів в якості підсумкового контролю з прикладних галузевих дисциплін. НПП рекомендовано усунути двозначності в робочих програмах щодо підсумкових форм контролю за ОК. Гарантові рекомендовано визначитися із ПРН, які перевіряються під час підсумкової атестації та узгодити формат цієї атестації із відповідними ПРН. Керівництву інституту рекомендовано інституційно забезпечити перевірку не лише підсумкових кваліфікаційних робіт, але й інших студентських робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ зробила висновок про наявність позитивних практик, а також про відсутність критичних недоліків по критерію 5. Контрольні заходи є диверсифікованими, інформація про них відкрита й доступна студентам, критерії оцінювання – чітко визначені. На ОП діють і застосовуються нормативні акти щодо врегулювання конфліктних ситуацій та реагування на порушення академічної доброчесності. Поряд із цим є простір для подальшого вдосконалення, зокрема в тому що стосується більшої релевантності іспитів відносно ПРН та розширення кола робіт, які мають перевірятися на плагіат.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На підставі аналізу академічної і професійної кваліфікації НПП, залучених до реалізації ОП (відомості з Таблиці 2, ЄДЕБО, підвищення кваліфікації, досвід практичної діяльності), а також в результаті інтерв'ювання фокус-груп

(НПП, адміністрації ЗВО, здобувачів, випускників за ОП, а також стейкхолдерів) ЕГ встановлена їх відповідність ОК, які вони забезпечують. В результаті інтерв'ювання фокус-груп адміністрації ЗВО, НПП ЕГ пересвідчилась, що при залученні НПП до реалізації ОП усталеним є підхід ЗВО з моніторингу їх академічної та професійної кваліфікації з метою забезпечення НПП досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Згідно зведеної у відомостях про СО інформації про викладачів за ОП до її реалізації залучено: жінок – 71% , чоловіків - 29%; кандидатів наук - 64%, докторів наук – 36%; доцентів – 63%, професорів – 37%. Академічна та професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що на рівні ЗВО прийнято локальний нормативний акт, в якому деталізовано законодавчі положення щодо проведення конкурсного відбору викладачів: Порядок конкурсного відбору на посади науково - педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка (наказ ректора №816-32 від 25.10.2021, <http://surl.li/aohjt>). Як випливає з даного документу (п. 1.2), посади НПП можуть обіймати особи, які мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання, а також особи, які здобули освітній ступінь магістра. З урахуванням інформації у відомостях про СО, важливим фактором є відповідний рівень професійної підготовки, високі моральні та ділові якості, бездоганна академічна доброчесність. Викладачі залучаються до викладання певних ОК ОП згідно сфери своїх наукових інтересів, проведених досліджень, напрацьованого наукового доробку, а також ступеня їхньої професійної активності. Порядок конкурсного відбору містить вимоги як до завідувачів кафедр (п. 2.2, 2.5) і професорів (п. 2.3, 2.6), так і до доцентів (п. 3.2, 3.5), старших викладачів (п. 3.3, 3.5), викладачів (п. 3.5) і асистентів (п. 3.5). Під час інтерв'ювання з фокус-групою НПП ЕГ пересвідчилась, що НПП зі змістом цих документів ознайомлені. Результати аналізу сайту ЗВО, інтерв'ювання фокус-груп НПП, адміністрації ЗВО, адміністративного персоналу свідчать, що усталеним є підхід ЗВО щодо прозорості конкурсного відбору (забезпечується шляхом оголошення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад в засобах масової інформації, а саме в газеті «Сучасна освіта України»), розміщується на спеціалізованих інтернет - ресурсах та оприлюднюється на офіційному веб - сайті університету з метою забезпечення широкого доступу зацікавлених осіб до цієї інформації, проведенням відкритого заняття НПП - претендентом, обговоренням на засіданні кафедри сильних і слабких сторін такого заняття, аналізу кількості і якості наукових праць у фахових виданнях та виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus/Web of Science, наявності підвищення кваліфікації та стажувань, результати опитування здобувачів). При проведенні процедур відбору НПП для реалізації ОП враховується необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОП та спроможність НПП забезпечити викладання відповідно до цілей ОП. Як з'ясувалось, при визначенні рівня академічної та професійної кваліфікації викладачів враховується загально інститутський рейтинг НПП. Відповіді на запит ЕГ щодо інформації чи посилання на інформаційний ресурс, який містить щорічні результати рейтингового оцінювання НПП не надано. ЕГ рекомендовано керівництву ЗВО розробити Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково – педагогічних працівників КНУ ім. Т.Шевченка, яке проводиться щороку і враховує навчально-методичну, наукову, організаційну та інші види діяльності НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В ході акредитаційної експертизи ЕГ встановила наступне. Статут ЗВО (затверджений наказом МОН №1061 від 28.11.2022, <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>) у п. 2.4 передбачає залучення представників роботодавців до формування змісту ОП та до участі в освітньому процесі. В межах ЗВО прийнято Положення про Ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка (наказ ректора №832-32 від 26.10.2021, <http://http://senate.univ.kiev.ua>), що врегульовує питання діяльності Ради роботодавців на рівні ЗВО та експертних рад роботодавців факультетів та інститутів, в тому числі й Інституту права. Рецензії, надані на ОНП, інтерв'ювання фокус-групи роботодавців, адміністрації ЗВО, здобувачів та випускників ОП підтверджують факт залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, а також те, що практика такого залучення носить усталений характер. Так, укладення договорів про співпрацю з роботодавцями та формування баз практик (Таблиця 5.3. Перелік договорів між вищим навчальним закладом та вітчизняним підприємством, організацією, установою, інститутом чи іноземною компанією); запрошення в якості голів ЕК представників роботодавців (Додаток 12. Склад ЕК ННІП КНУ ім. Т. Шевченка з атестації випускників та присудження їм освітнього рівня бакалавр права денної та заочної форми навчання); залучення до обговорення змісту ОП роботодавців, зокрема керуючого партнера адвокатського об'єднання "Донець і Партнери" Артема Донця; партнера юридичної фірми "Алексеев, Боярчуков та партнери" Костянтина Рибачківського; суддю Великої палати Верховного Суду Дмитра Гудиму; радника юридичної компанії Egnity Андрія Іваніва; керівника Департаменту антикорупційної політики Національного агентства з питань запобігання корупції Дмитра Калянекова; організація гостьових лекцій (надана інформація в Додатку 13); участь викладачів та здобувачів у спільних проектах (надана інформація А.Б. Гриняком, заступником директора НДІ правотворчості і науково – правової експертизи НАПрН України під час зустрічі зі стейкхолдерами).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На основі інтерв'ювання фокус-груп здобувачів, роботодавців, адміністрації ЗВО, аналізу сайту ЗВО (<https://www.univ.kiev.ua>), наданих на запит ЕГ документів, ЕГ констатує, що до аудиторних занять за ОП залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців шляхом зарахування на умовах сумісництва чи погодинної оплати. До читання лекцій на ОП залучались професіонали – практики у сфері права: Первомайський О.О. (суддя КСУ), экс-суддя Конституційного Суду, к.ю.н., доц. Пасенюк О.М., народний депутат України, д.ю.н., проф. Гришина Ю.М., член Центральної виборчої комісії, д.ю.н., доц. Євстігнєєв А.С., Куфтирєв П.В. (керуючий партнер юридичної компанії «GRECO», адвокат, кандидат юридичних наук, Голова Комітету Асоціації адвокатів України з екологічного права та енергетики). ЕГ рекомендувала гаранту розширити співпрацю та активізувати діяльність щодо залучення до аудиторних занять з різних навчальних дисциплін ОП іноземних фахівців, міжнародних експертів, викладачів іноземних університетів – партнерів. З метою інтеграції освітнього процесу України у європейський освітній простір, підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері права, здатних застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини, запровадити проведення майстер-класів іноземною мовою у 2023 - 2024 н.р

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Порядок підвищення кваліфікації регламентується Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua>). ЗВО має дієву систему професійного розвитку викладачів, яка функціонує як координаційна та консультативна структура, до якої входять, зокрема, Інститут післядипломної освіти (<http://www.ipe.knu.ua>); (Відділ академічної мобільності КНУ імені Тараса Шевченка (<https://mobility.univ.kiev.ua>); Відділ міжнародних зв'язків КНУ (<https://international.knu.ua>). На зустрічі з НПП було з'ясовано, що підвищення кваліфікації здійснюється на різних рівнях: від обговорень навчально-методичних матеріалів та занять викладачів на рівні ОП та кафедр – до проходження стажувань (без відриву або з відривом від виробництва) у ЗВО України та за кордоном. У зв'язку з необхідністю поглиблення навичок для забезпечення онлайн - викладання у ЗВО було запроваджено програму розвитку цифрових компетентностей викладачів «Digital skills Pro» (<http://surl.li/bhrei>), а також Курс підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних компетентностей викладачів «KNU Teach Week» (<http://surl.li/bhrem>), метою якого є покращення якості викладання навчальних дисциплін та підвищення ефективності навчального процесу за допомогою впровадження сучасних методик і технік. За результатами участі в проєктах Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme та «Якісне навчання через якісне викладання», Університет вдосконалив Положення про підвищення кваліфікації НПП, передбачивши в ньому можливості різних траєкторій професійного зростання викладачів. Гарантом були надані додаткові докази, які свідчать про постійне професійне підвищення кваліфікації НПП як в Україні, так і за межами ЗВО (<https://drive.google.com/file>). Як приклад, міжнародні стажування: О.Хотинська - Нор (Німеччина, 2020р.); В.Цюра (Республіка Польща, 2020 р.); С. Бобровник (Республіка Польща, 2022 р.) та ін. ЗВО продемонстровано усталений підхід зі сприяння професійному розвитку НПП через спектр власних програм або у співпраці з іншими ЗВО.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО має виважену і дієву систему стимулювання розвитку викладацької майстерності. На фокус-групі з НПП, представниками адміністративного персоналу було підтверджено, що у КНУ існує система преміювання відповідно до Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка (наказ Ректора № 71-32 від 31.01.2014 р.), зокрема за публікаційну активність у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та WoS, видання підручників та посібників. Ця система також регламентується Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітньому процесі у КНУ ім. Т.Шевченка (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>), розпорядженням ректора «Про створення комісії з матеріального заохочення» від 10.12.2018 р. за № 113 (<http://science.univ.kiev.ua>). Пропонується гнучкий графік заміни для підвищення кваліфікації. НПП зауважили, що підвищення кваліфікації відбувається з відривом від освітнього процесу та зберігається заробітна плата у розмірі середньомісячного заробітку. ЕГ відзначає дію у КНУТШ розгорнутої системи як матеріального, так і нематеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності та заохочення НПП. На фокус-групах з академічним персоналом було підтверджено проведення конкурсу та присвоєння почесного звання «Кращий викладач року» (<http://senate.univ.kiev.ua>), зокрема, в цьому році почесне звання присвоєно Ю. Цветковій. Ця відзнака супроводжується і матеріальною винагородою у розмірі посадового окладу. Учасники фокус-групи з НПП підтвердили щорічне преміювання викладачів за публікаційну активність та викладацьку майстерність..

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами ОП є залучення до її реалізації висококваліфікованих професіоналів, теоретиків і практиків у сфері права. До претендентів на посади НПП працівників висуваються певні вимоги з метою забезпечення

належного рівня професіоналізму викладачів за ОП. Зміст наукової діяльності НПП (виходячи з їх наукових публікацій) відповідає змісту забезпечуваних ними ОК. НПП систематично підвищують кваліфікацію, мають значний досвід закордонних стажувань в університетах Європи, що позитивно позначається на якості їх наукової та викладацької діяльності. Позитивною практикою у розрізі критерію є широке залучення ЗВО професіоналів-практиків, експертів у сфері права, представників роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Позитивною практикою ЗВО є система стимулювання розвитку викладацької майстерності, орієнтована на високі професійні досягнення. Вона включає в себе заохочення публікаційної активності та викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

З метою підвищення ефективності та результативності професійної діяльності НПП, забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності, забезпечення здорової конкуренції та підвищення мотивації праці НПП рекомендовано розробити та впровадити Положення про рейтингування НПП до початку 2023 - 2024 навчального року. ЕГ рекомендувала гаранту, НПП розширити співпрацю та активізувати діяльність щодо залучення до аудиторних занять з різних навчальних дисциплін ОП іноземних фахівців, міжнародних експертів, викладачів іноземних університетів – партнерів. З метою інтеграції освітнього процесу України у європейський освітній простір, підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері права, здатних застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини, запровадити проведення майстер-класів іноземною мовою у 2023 - 2024 н.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ зробила висновок про наявність позитивних практик, а також про відсутність критичних недоліків за Критерієм 6. Кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання; процедури конкурсного добору викладачів КНУ є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОП; ЗВО постійно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, до аудиторних занять - професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців; сприяє професійному розвитку викладачів та здійснює заходи щодо стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи експертна група мала змогу переконатися у наявності достатньої для забезпечення досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання матеріально-технічної бази, огляд якої здійснювався за допомогою демонстрування презентації та вмонтованих відео до неї, а також шляхом онлайн-трансляції з окремих приміщень університету. На території університету наявне укриття, аудиторії для проведення навчальних занять, в тому числі обладнані комп'ютерною технікою, проекторами, іншою мультимедійною технікою, криміналістична лабораторія з відповідним необхідним криміналістичним обладнанням, приміщення кафедр, що облаштовані для зручного здійснення науково-педагогічними працівниками освітньої діяльності, зала засідань вченої ради та зала судових засідань з мультимедійною технікою. В університеті також функціонують Центр американського права та Центр європейських студій, Центр інноваційного розвитку, Школа європейського права, що оснащені відповідною сучасною технікою. Доступною для користування здобувачів та науково-педагогічних працівників є ресурси Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича (<http://bit.ly/3J3E7LC>), бібліотечний фонд якої налічує більше 3 млн. примірників, та за допомогою якої надається доступ, зокрема у дистанційному форматі, до електронних й оцифрованих наукових праць, баз даних, зокрема повнотекстових, включаючи наукометричні бази Scopus та Web of Science. Крім того, у зазначених стейкхолдерів є можливість користуватися бібліотечними ресурсами установ-партнерів університету, зокрема Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, Київського університету імені Бориса Грінченка, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Здобувачі вищої освіти також забезпечені можливістю проживати у гуртожитку університету (зокрема у гуртожитку № 5), який оснащений необхідними меблями, має на своїй території кухні та пральні, спортзал. За результатами проведення фокус-груп зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, науково-педагогічними працівниками експертною групою встановлено, що такі стейкхолдери в цілому задоволені наявною в університеті матеріально-технічною базою та мають змогу вільно використовувати наявні ресурси для здійснення навчання й викладання за освітньою програмою. Як свідчать результати опитування

(bit.ly/3LrUYKU), здобувачі вищої освіти в цілому задоволені наявним в університеті матеріально-технічним забезпеченням, вважають його сучасним та достатнім для здійснення освітньої діяльності за освітньою програмою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Інформація, отримана під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування, науково-педагогічними працівниками свідчить про те, що відповідні стейкхолдери забезпечені безоплатним доступом до наявної в університеті матеріально-технічної бази, зокрема аудиторій, бібліотеки, відповідних центрів та криміналістичної лабораторії, а також до інформаційних ресурсів. В.о. директора Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Канаєвська С. підтвердила, що науково-педагогічні працівники та здобувачі мають безоплатний доступ, що може бути отриманий не тільки з локальної мережі університету, а й віддалено, до інституційного репозитарію університету, повнотекстових баз даних (наприклад EBSCO), міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. Крім того, на базі бібліотеки є можливість замовлення літератури онлайн на науковий абонемент, електронної доставки потрібного документа на електронну пошту за запитом користувача. Здобувачі та науково-педагогічні працівники також підтвердили, що доступними для безоплатного користування є ліцензійні версії платформ ZOOM, Google Workspace, освітній ресурс Coursera.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На території університету наявне продемонстроване експертній групі в онлайн-режимі укриття, що забезпечує безпечність освітнього середовища для здобувачів, науково-педагогічних працівників, адміністративного персоналу під час триваючого воєнного стану. В університеті також наявний медичний пункт, у коридорах розміщено схеми евакуації з будівлі у випадку надзвичайних ситуацій, а для осіб з особливими потребами, зокрема маломобільних груп населення, функціонує спеціально обладнаний пандусом вхід у навчальний корпус, ліфт, інформаційні таблички, що містять відомості з використанням шрифту Брайля, що також було продемонстровано під час огляду матеріально-технічної бази. Психологічне здоров'я здобувачів вищої освіти забезпечується через функціонування на базі університету психологічної служби (<http://bit.ly/3ZZqzaT>) сайт якої надає можливість пройти тест на необхідність отримання психологічної підтримки, містить інформацію про час роботи служби, в який можна отримати консультацію. Представником підрозділу, відповідальним за матеріально-технічне забезпечення, охорону праці Піроном І. було підтверджено проведення інструктажів з техніки безпеки зі здобувачами, зокрема у гуртожитках. Також було встановлено, що відповідні інструктажі проводяться й перед початком практики, а відповідальними за їх проведення є керівники практики від університету. В університеті також діє система кібербезпеки, а вхід до приміщень університету й гуртожитків, зокрема для здобувачів, здійснюється за пред'явленням студентського квитка. Інформація, отримана під час зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування, а також результати опитувань (bit.ly/3LrUYKU) свідчать про те, що наявне в університеті освітнє середовище дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Здобувачі також підтвердили, що адміністрацією університету й студентським самоврядуванням проводяться опитування й анкетування, а їх результати враховуються під час провадження освітньої діяльності.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертною групою було встановлено, що університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, через діяльність гаранта освітньої програми, науково-педагогічних працівників, відповідних кафедр, органів студентського самоврядування, наукового товариства студентів та аспірантів. Такі суб'єкти здійснюють підтримку здобувачів щодо питань організації та здійснення освітнього процесу, вибіркових дисциплін, можливостей участі у наукових та інших заходах, вирішення конфліктних й суперечливих питань. На базі університету також діє низка профільних відділів, що займаються питаннями культурно-естетичного виховання (bit.ly/3yTwAux), академічної мобільності (bit.ly/3Jz8qLQ), сприяння працевлаштуванню (<http://bit.ly/3lbiiC1>) тощо. Психологічною підтримкою здобувачів займається психологічна служба (<http://bit.ly/3ZZqzaT>), що функціонує на базі університету. Проведення фокус-груп зі здобувачами та представниками студентського самоврядування надало експертній групі можливість пересвідчитися, що такі стейкхолдери мають змогу отримати освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку під час навчання за освітньою програмою, використовуючи наведені можливості, а відповідна інформація поширюється у соціальних мережах, зокрема телеграм-каналах груп та потоків. Разом з тим, оскільки надання відповідних видів підтримки забезпечується, в тому числі, й інформацією, наявною на сайті профільного структурного підрозділу (Навчально-наукового інституту права) та деканату інституту варто зауважити, що відповідні ресурси недостатнім чином наповнені й оновлені. Зокрема, на сайті деканату розміщено неактуальний розклад занять (наприклад <http://bit.ly/3yF2tXo>) або взагалі не розміщено такого розкладу (наприклад <http://bit.ly/3LsoUn9>) для окремих курсів. Крім того, сайт Навчально-наукового інституту права містить розділи, де

відсутня інформація (<http://bit.ly/3FadMur>), або ті, зміст яких не відповідає назві відповідного розділу (<http://bit.ly/3T5uJM6>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В університеті створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами як на рівні запровадження нормативного регулювання означеного питання, так і шляхом створення відповідних матеріально-технічних умов. Так, на загальноуніверситетському рівні прийнято такі нормативні акти, як: Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (bit.ly/3uxTSWq), Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (bit.ly/3l9D1pM), Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (bit.ly/3mNnfRZ). Під час огляду матеріально-технічної бази експертна група пересвідчилася у наявності на базі університету необхідних умов для навчання за освітньою програмою осіб з особливими освітніми потребами, зокрема маломобільних груп населення. Так, спеціальний вхід до університету облаштований пандусом, ліфтом та санвузлом для відповідної групи осіб, вказівниками, в тому числі зі шрифтом Брайля.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій регламентовані такими загальноуніверситетськими нормативними документами, як: Порядок вирішення конфліктних ситуацій (bit.ly/3l2cPor), Етичний кодекс університетської спільноти (bit.ly/3FfKxX1), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству (bit.ly/3uNcCl7), Антикорушційна програма (bit.ly/42akUAF). За результатами проведення зустрічей, на яких були присутніми представники студентського самоврядування й Етичної комісії, було з'ясовано, що такі суб'єкти активно долучаються до вирішення наявних конфліктних ситуацій, проводять роз'яснюючі бесіди у разі потреби, надають підтримку здобувачам вищої освіти у разі виникнення відповідних конфліктних ситуацій. Проведення фокус-групи зі здобувачами також дало змогу переконатися, що можливості й процедури вирішення конфліктних ситуацій в цілому є доступними й зрозумілими для них, а допомогу при вирішенні конфліктних ситуацій можна отримати як на рівні окремого науково-педагогічного працівника, так і на рівні звернення до студентського самоврядування, гаранта освітньої програми, Етичної комісії, керівництва Навчально-наукового інституту права й університету в цілому. Одним з механізмів з'ясування рівня поінформованості здобувачів про встановлені в університеті правила й процедури вирішення конфліктних ситуацій є проведення опитувань, результати яких (bit.ly/3LrUYKU) свідчать про те, що 41,94% респондентів в цілому позитивно оцінюють рівень їх інформованості про відповідні правила та процедури. В той же час, 35,48% здобувачів засвідчили, що їм не відомо про процедури своєчасного та оперативного розв'язання спірних питань (зокрема пов'язаних з конфліктами, сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією тощо), що свідчить про недостатній рівень їх поінформованості про відповідні правила й процедури.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

На базі університету наявна достатня для досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання матеріально-технічна база, що представлена навчальними аудиторіями, залами судових засідань та вченої ради, освітніми центрами, обладнаними сучасною технікою, криміналістичною лабораторією, бібліотекою, укриттям тощо. Здобувачам й науково-педагогічним працівникам надається безоплатний доступ, в тому числі у віддаленому режимі, до інформаційних баз (зокрема Scopus та Web of Science) й освітніх платформ та ресурсів (Coursera, Zoom, Google Workspace). Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, та пристосоване для використання особами з особливими освітніми потребами, в тому числі маломобільними групами населення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Сайт Навчально-наукового інституту права та деканату є недостатнім чином наповненим для своєчасного отримання здобувачами вищої освіти необхідної інформації, містить неактуальний розклад або взагалі не містить розкладу навчальних занять для окремих курсів, налічує розділи, де відсутня інформація, або ті, зміст яких не відповідає назві розділу. З урахування цього, експертна група рекомендує гаранту освітньої програми, керівництву Навчально-наукового інституту права, особам, відповідальним за наповнення й оновлення веб-сайту структурного підрозділу, своєчасно розміщувати у відповідних розділах ресурсу коректну й достовірну інформацію, необхідну для здійснення освітньої діяльності за освітньою програмою. Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо

поінформованості про процедури й правила вирішення конфліктних ситуацій свідчать про те, що третина таких стейкхолдерів не обізнані з відповідними правилами та процедурами. У зв'язку з цим, експертна група рекомендує гаранту освітньої програми, науково-педагогічним працівникам, керівництву Навчально-наукового інституту права посилити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед здобувачів для більш повного й широкого їх ознайомлення з існуючими в університеті правилами та процедурами вирішення конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Під час акредитаційної експертизи експертна група дійшла висновку про наявність в університеті потужної матеріально-технічної бази, що забезпечує можливість досягнення передбачених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання, гарантує безпеку освітнього середовища, в тому числі для осіб з особливими освітніми потребами. Виявлені акредитаційною експертизою недоліки за критерієм «Освітнє середовище та матеріальні ресурси» не є критичними та можуть бути усунені у короткий термін.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури й правила розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, регулюються такими основними загальноуніверситетськими нормативними актами, як: Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (bit.ly/3JucH3h), Положення про організацію освітнього процесу (bit.ly/3Juhj9e). Ці документи містять чітко закріплені випадки та процедуру внесення змін до змісту освітньої програми та її оновлення, якої послідовно дотримується керівництво університету та гарант освітньої програми, періодично оновлюючи освітню програму, що було засвідчено під час зустрічей з різними групами стейкхолдерів. Відповідні правила й процедури дотримувалися й при внесенні останніх змін до змісту освітньої програми, які були пов'язані з оновленням стандарту вищої освіти за спеціальністю «Право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та / або необхідністю імплементації пропозицій здобувачів, науково-педагогічних працівників, роботодавців, інших стейкхолдерів до змісту освітньої програми (документи, що підтверджують врахування думки стейкхолдерів, надано на запит експертної групи та прикріплено до системи під назвами «Додаток 4», «Додаток 7», «Додаток 8»).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи експертна група мала змогу переконатися у тому, що в університеті запроваджено й діє процедура залучення до процесу періодичного перегляду освітньої програми здобувачів вищої освіти. Підтвердженням цьому є надані університетом на запит експертів витяги з протоколу засідання кафедри теорії та історії держави та права, Вченої ради Навчально-наукового інституту права, порівняльна таблиця пропонувананих стейкхолдерами та внесеними до освітньої програми змін (документи прикріплено до системи під назвами «Додаток 4», «Додаток 7», «Додаток 8»). Прикладом врахування думки здобувачів є перенесення за їх пропозицією дисципліни «Адвокатура» з блоку вибіркових до блоку обов'язкових компонентів. До того ж, під час проведення фокус-груп зі здобувачами та представниками студентського самоврядування такі стейкхолдери підтвердили, що вони є обізнаними про можливості внесення пропозицій про зміну / оновлення освітньої програми, зазначили, що періодично проходять опитування щодо необхідності внесення таких змін, мають змогу впливати на удосконалення освітньої програми шляхом безпосередньої комунікації з науково-педагогічними працівниками, гарантом освітньої програми, студентським самоврядуванням, керівництвом Навчально-наукового інституту права, а студентське самоврядування долучене до таких процесів й через участь його представників з правом голосу й внесення пропозицій на засіданнях вченої ради.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Результати проведення фокус-групи з представниками роботодавців надали експертній групі можливість переконатися, що останні залучаються до процесу оновлення й удосконалення освітньої програми. Надані на запит експертної групи документи (прикріплено до системи під назвами «Додаток 4», «Додаток 7», «Додаток 8») підтверджують як виявлення університетом цікавості до думки таких стейкхолдерів, так і безпосереднє врахування висловлених роботодавцями пропозицій під час оновлення змісту освітньої програми. Зокрема, за пропозицією Почепцова Ю., Тихоновича О. було збільшено кількість кредитів на практику, що знайшло підтвердження як під час зустрічей із зазначеними роботодавцями, так і за результатами аналізу вказаних вище наданих документів. Роботодавці також підтвердили, що здобувачі й випускники освітньої програми мають високий рівень теоретичної та практичної компетенції, хороші аналітичні навички, значний рівень володіння іноземною мовою. Представниками роботодавців також було повідомлено, що ті здобувачі й випускники, які проходять практику / стажування на базі юридичних фірм, компаній тощо за їх результатами часто отримують пропозиції щодо працевлаштування. Співпраця університету з роботодавцями також відбувається на рівні відділу сприяння працевлаштуванню, який забезпечує інформування здобувачів освітньої програми про актуальні пропозиції роботодавців щодо можливостей проходження стажування й отримання працевлаштування (<http://bit.ly/40behxt>), проводить Дні правничої кар'єри за участю роботодавців з провідних юридичних фірм, компаній, адвокатських об'єднань для безпосереднього спілкування й відбору для проходження стажування / практики здобувачів освітньої програми.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За результатами аналізу відомостей про самооцінювання, наданих на запит експертної групи документів, проведення фокус-групи з випускниками експертною групою встановлено, що університетом забезпечується підтримання зв'язку й співпраця з такою категорією стейкхолдерів навіть після закінчення навчання за освітньою програмою, з'ясовується думка випускників щодо якості викладання й навчання за освітньою програмою. Зв'язок випускників з освітньою програмою простежується й в аспекті подальшого вступу таких стейкхолдерів для здобуття вищої освіти за другим та третім рівнями саме до Навчально-наукового інституту права. Крім того, моніторинг щодо кар'єрного шляху випускників також здійснюється заступником директора з виховної роботи, а його результати є предметом обговорення на засіданнях вченої ради. Під час проведення зустрічі випускники різних років підтвердили, що навчання за освітньою програмою надало їм необхідний рівень знань для працевлаштування та просування кар'єрними сходами, складання кваліфікаційного іспиту для отримання права на зайняття адвокатською діяльністю тощо. До того ж, вони засвідчили факт постійного оновлення й удосконалення освітньої програми та зазначили, що під час їх навчання за освітньою програмою комунікація між здобувачами та університетом була на високому рівні, а університетом, крім того, надавалася допомога при працевлаштуванні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що зміст освітньої програми періодично оновлюється й удосконалюється, що пов'язано зі змінами у законодавстві, потребою врахування пропозицій здобувачів, роботодавців, академічної спільноти, інших стейкхолдерів. Це відповідає загальній політиці університету й узгоджується з правилами та процедурами, визначеними Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (bit.ly/3JucH3h). Відповідно до наданих на запит експертної групи документів (прикріплено до системи під назвами «Додаток 4», «Додаток 7», «Додаток 8»), проведення фокус-груп зі здобувачами, представниками студентського самоврядування, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями, випускниками, було встановлено, що освітня програма оновлюється в частині посилення викладання дисциплін практичного блоку, збільшення кількості кредитів на практику, зміни й оновлення назв та змісту освітніх компонентів відповідно до вимог законодавства, пропозицій заінтересованих сторін. Задля вчасного виявлення й реагування на існуючі недоліки проводяться опитування, налагоджено співпрацю між здобувачами, студентським самоврядуванням та гарантом освітньої програми, науково-педагогічними працівниками, адміністрацією університету. Крім того, системною ланкою забезпечення якості вищої освіти університету є й відділ забезпечення якості освіти (bit.ly/42bKLbC), до компетенції якого відноситься загальна координація та забезпечення послідовної реалізації політики необхідності вчасного реагування на виявлені недоліки, постійного оновлення й удосконалення освітніх програм.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація освітньої програми Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти є первинною. В той же час, університетом на рівні Вченої ради здійснюється аналіз акредитаційних експертиз за усіма освітніми програмами, що проходили акредитацію (bit.ly/3ZPLbCW). Разом з тим, у 2020 р. в університеті було акредитовано освітню програму третього рівня вищої освіти за спеціальністю «Право» (ID програми в ЄДЕБО 37124), що також реалізується на базі Навчально-наукового інституту права, де експертною групою та галузевою експертною радою було висловлено низку рекомендацій щодо удосконалення відповідної програми, зокрема звернуто увагу на

необхідність удосконалення навігації та наповнення веб-сайту відповідного структурного підрозділу, констатовано, що інформація про розміщення на веб-сайті закладу проекту освітньої програми відсутня. Під час акредитації освітньої програми за спеціальністю «Право / Правознавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у 2023 р. окремі вкладки сайту Навчально-наукового інституту права все ще не містять жодної інформації (<http://bit.ly/3FadMur>), або містять відомості, що не відповідають назві відповідного розділу (<http://bit.ly/3T5uJM6>), на сайті деканату інституту розміщено застарілий (<http://bit.ly/3yF2tXo>) або взагалі не розміщений (<http://bit.ly/3LsoUn9>) розклад навчальних занять для окремих курсів, а інформація про розміщення на сайті відповідного проекту освітньої програми з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів) відсутня.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час аналізу відомостей про самооцінювання, безпосереднього проведення акредитаційної експертизи й зустрічей зі стейкхолдерами та за результатами опрацювання інформації, що міститься у наданих на запити експертної групи документах було встановлено, що в академічній спільноті університету сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за програмою. Ключові стейкхолдери поінформовані про право вносити пропозиції щодо удосконалення освітньої програми й користуються таким правом. Здобувачі вищої освіти (наприклад Горягіна А., Дмитришина О.), науково-педагогічні працівники (наприклад Дешко Л., Стрижевська А.), роботодавці (наприклад Почепцов Ю., Тихонович О.), випускники (наприклад Ярош Я., Павлюков І.) долучаються до системного оновлення й удосконалення освітньої програми, що підтверджується як отриманою під час зустрічей інформацією, так і аналізом змісту наданих на запит експертної групи документів (зокрема документи, що прикріплено до системи під назвами «Додаток 4», «Додаток 7», «Додаток 8»). Такі пропозиції обговорюються на засіданнях кафедр, Вченої ради Навчально-наукового інституту права й враховуються у оновлених редакціях освітньої програми. На загальноуніверситетському рівні системну роботу щодо розвитку й оновлення освітньої програми координує також відділ забезпечення якості освіти (bit.ly/42bKLbC).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В університеті визначено й закріплено чіткі процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, яких дотримуються гарант освітньої програми, керівництво університету та стейкхолдери під час удосконалення освітньої програми, що акредитується. Сформована система забезпечення якості університету дозволяє забезпечити своєчасне реагування на висловлені стейкхолдерами пропозиції та / або зміни у законодавстві шляхом систематичного й постійного оновлення змісту освітньої програми. Ключові стейкхолдери, зокрема здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, роботодавці, випускники поінформовані про право та активно долучаються до удосконалення й оновлення освітньої програми, а пропозиції, що вносяться, обговорюються на засіданнях кафедр, Вченої ради Навчально-наукового інституту права й враховуються при затвердженні нових редакцій освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Університетом не враховано зауваження та пропозиції, сформульовані під час акредитації освітньої програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю «Право», що також реалізується на базі Навчально-наукового інституту права, в частині необхідності наповнення веб-сайту відповідного структурного підрозділу, зазначення на такому сайті інформації про розміщення для обговорення проекту освітньої програми перед її затвердженням. З урахуванням цього, експертна група рекомендує гаранту освітньої програми, керівництву Навчально-наукового інституту права враховувати рекомендації та пропозиції, сформульовані під час акредитацій інших освітніх програм, зокрема тих, що реалізуються на базі відповідного структурного підрозділу та можуть містити рекомендації щодо усунення недоліків інституційного характеру.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Під час акредитаційної експертизи експертна група дійшла висновку про наявність в університеті дієвої внутрішньої системи забезпечення якості, що дозволяє залучати до процесу оновлення та удосконалення освітньої програми широке коло стейкхолдерів, вчасно реагувати на висловлені пропозиції та / або зміни у законодавстві шляхом систематичного й постійного оновлення змісту освітньої програми. Виявлені акредитаційною експертизою недоліки за критерієм «Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми» не є критичними та можуть бути усунені у короткий термін.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті прийнято та діє широке коло нормативних актів, у змісті яких міститься зрозуміла інформація щодо правил та процедур, які регулюють провадження освітнього процесу за освітньою програмою, визначають права й обов'язки його учасників. До таких основних документів належать: Статут (bit.ly/3ZE5ByO), Положення про організацію освітнього процесу (bit.ly/3Juhj9e), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (bit.ly/3JucH3h), Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників (bit.ly/3mMzGO8), Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад (bit.ly/3kYa9B3), Етичний кодекс університетської спільноти (bit.ly/3FfKxX1), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству (bit.ly/3yNcCl7), Положення про студентське самоврядування (bit.ly/3mzJHxM), Положення про ради роботодавців (bit.ly/3ZZzVno), Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності (bit.ly/3mF3Mmu), Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників (bit.ly/3ZSvsCC), Порядок вирішення конфліктних ситуацій (bit.ly/3l2cPor), Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників (<http://bit.ly/3mxaFWP>), Положення про гаранта освітньої програми (bit.ly/3mJ6bww). Вказані нормативні акти розміщені у відкритому доступі на загальному сайті університету (<http://www.univ.kiev.ua/ua/>), сайтах Навчально-наукового інституту права (<https://law.knu.ua/ua/>) й Вченої ради (<http://senate.univ.kiev.ua/>). Під час акредитаційної експертизи експертною групою було з'ясовано, що в цілому зміст відповідних правил та процедур, регламентованих наведеними документами, є відомим здобувачам вищої освіти, науково-педагогічним працівникам, іншим стейкхолдерам.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Хоча у відомостях про самооцінювання освітньої програми й міститься посилання, що має підтверджувати розміщення на сайті університету проекту освітньої програми перед її затвердженням (<http://bit.ly/3ZVMKyF>), за відповідним посиланням знаходиться актуальна редакція уже затвердженої освітньої програми. На час проведення акредитаційної експертизи на офіційних веб-сайтах закладу вищої освіти інформація про доступність для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін саме проекту відповідної освітньої програми не пізніше ніж за один місяць до її затвердження була відсутня, хоча й за вказаним вище посиланням розміщено електронну адресу, куди можуть направлятися зауваження та пропозиції щодо освітньої програми (femida_knu@ukr.net).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Сайт Навчально-наукового інституту права містить інформацію про зміст освітньої програми (<http://bit.ly/3ZVMKyF>), вибіркові дисципліни (<http://bit.ly/4oefq6r>), кафедри, які забезпечують здійснення підготовки за освітньою програмою, та їх роботу (<http://bit.ly/3J6jleE>). В той же час, за окремими посиланнями на сайті профільного структурного підрозділу не розміщено жодної інформації, зокрема у розділі «Міжнародна співпраця» (<http://bit.ly/3FadMur>), або вказано інформацію, що не відповідає змісту розділу, зокрема у розділі «Навчальні плани» (<http://bit.ly/3T5uJM6>) розміщено стандарти вищої освіти за спеціальністю «Право», а власне навчальні плани відсутні. Крім того, на сайті деканату Навчально-наукового інституту права розміщено неактуальний розклад занять (наприклад для першого курсу, що проходив літню сесію у період з 23.01.2023 р. по 04.02.2023 р. розміщено розклад попередньої зимової сесії <http://bit.ly/3yF2tXo>) або взагалі не розміщено такого розкладу (наприклад для третього курсу, що нині проходить навчання (з 13.03.2023 р. по 01.04.2023 р.) <http://bit.ly/3LsoUn9>). До того ж, згідно з інформацією гугл-диску кафедри теорії та історії права та держави (<https://bit.ly/3JnKb1F>), робочі програми обов'язкових освітніх компонентів для заочної форми навчання відсутні, а у папці вибіркових компонентів міститься файл робочої програми лише однієї дисципліни, який було розміщено у хмарному сховищі у 2023 р. не дивлячись на те, що саму робочу програму затверджено у серпні 2022 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На загальному сайті університету, сайті Навчально-наукового інституту права й Вченої ради у відкритому доступі розміщено основні нормативні документи, що стосуються прав та обов'язків учасників освітнього процесу, визначають правила та процедури їх здійснення. Такі документи містять доступну й зрозумілу нормативну регламентацію відповідних прав та обов'язків, встановлених правил і процедур. На сайті Навчально-наукового інституту права також міститься зрозуміла інформація про зміст затвердженої освітньої програми, кафедри, які забезпечують здійснення підготовки за освітньою програмою, та їх роботу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На час проведення акредитаційної експертизи на сайті Навчально-наукового інституту права не було розміщено інформацію про доступність для отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів проекту відповідної освітньої програми. З огляду на таке, експертна група рекомендує гаранту освітньої програми не пізніше ніж за один місяць до затвердження відповідної оновленої освітньої програми обов'язково оприлюднювати її проект на офіційному сайті університету для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). На сайті деканату Навчально-наукового інституту права розміщено неактуальний або взагалі не розміщено розкладу занять для окремих курсів. У зв'язку з цим експертна група рекомендує гаранту освітньої програми, керівництву Навчально-наукового інституту права своєчасно, перед початком навчальних занять, розмішувати на сайті відповідного структурного підрозділу актуальний розклад навчальних занять для кожного курсу. Інформація про обов'язкові освітні компоненти, що викладаються на освітній програмі, та їх робочі програми на гугл-диску окремих кафедр відсутня, а у папці вибіркового компонента міститься файл лише для однієї дисципліни, який було оприлюднено у 2023 р. хоча таку робочу програму затверджено у серпні 2022 р. Враховуючи це, експертна група рекомендує гаранту освітньої програми та особам, відповідальним за забезпечення викладання освітніх компонентів, своєчасно, перед початком відповідного навчального семестру, розмішувати інформацію про усі освітні компоненти, як обов'язкові, так і вибіркові, та їх робочі програми на сайті університету для ознайомлення з ними здобувачів вищої освіти й інших стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Під час акредитаційної експертизи експертна група дійшла висновку про наявність позитивної практики розміщення великої кількості нормативних документів на сайтах університету для ознайомлення з ними ключових стейкхолдерів, а також про зрозумілість та доступність змісту таких документів. Виявлені акредитаційною експертизою недоліки за критерієм «Прозорість та публічність» не є критичними та можуть бути усунені у короткий термін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Під час онлайн-візиту ЕГ було отримано й проаналізовано ОП, навчальні плани, проведено онлайн-зустрічі із фокус-групами здобувачів, НПП, гарантом, співробітниками підрозділів та керівництвом ЗВО. Всі відомості знайшли своє відображення у матеріалах самоаналізу, а також знайшли своє підтвердження під час онлайн-експертизи, спілкування із фокус-групами, опрацювання інформаційних матеріалів. Під час онлайн-візиту як у ЗВО в цілому, так і на ОП зокрема були створені умови, сприятливі для продуктивної роботи та конструктивної співпраці. За підсумками онлайн-спілкування ЕГ із керівництвом ЗВО, НПП, гарантом, НПП, представниками структурних підрозділів ЗВО, здобувачами, роботодавцями очевидно, що вони усвідомлюють певні слабкі сторони за окремими критеріями, виявлені під час онлайн-експертизи. Крім того, ними продемонстровано бажання, готовність і здатність активно, оперативно, системно та цілеспрямовано працювати у напрямку підвищення якості ОП та освітньої діяльності на ОП.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Коломоєць Тетяна Олександрівна

Члени експертної групи

Дробуш Ірина Вікторівна

Карнаух Богдан Петрович

Гуменюк Аліна Сергіївна